

Za ves mesec Din 12-

DECEMBER		
1 N Zedinjenje	11 S Damaz	22 N 4. adv.
2 P Bibijana	12 C Aleksand.	23 P Viktorija
3 T Franc	13 P Lucija	24 T Adam in E.
4 S Barbara	14 S Konrad	25 S Božić
5 C Saba	15 N 3. adv.	26 C Štefan
6 P Nikolaj	16 P Evzebij	27 T Janez Ev.
7 S Ambrož	17 T Lazar	28 S Ned. otr.
8 N 2. adv.	18 S Gracijan	29 N Predn. let.
9 P Delfina	19 C Urban	30 P Evgenij
10 T Melhid	20 P Evgenij	31 T Silvester
	21 S Tomaž	

„GLAS NARODA“
LJUBLJANA -- NEBOTIČNIK

Mesečna naročnina
12 Din. za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Lavalovo posredovanje
Koliko bo amnestiranih?
Zaključek kongresa za zaščito
otrok
Poldrug milijon za uboge
Oče in hči zverinsko umorjena
Gospodarske izkušnje uče
Marjan Kozina: Majda

Št. 215

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v torek, dne 3. decembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto 1.

Laval - posrednik

Odkrito moramo priznati, da je Laval prevzel ministrsko predsedništvo v francoski vladi v eni izmed posebnih kritičnih situacij Francije, tako na znotraj kakor na zunanje. Mednarodni položaj Francije v zadnjem času zares ni ugoden. To v veliki meri razbremeni čudno Lavalovo mednarodno kolebanje in njegovo nejasno zunanjo politiko, ki povzroča čedalje ostrejša kritike v Londonu, pa tudi drugod, kjer so nekoč še zidali na ustaljena in trdna mednarodna načela povojne Francije. Takih nejasnosti in negotovosti, kakor jih kaže Laval, za Brianda in Boncourja, da omenjamo samo ta dva velika francoska državnik, nismo poznali. To je, kar danes močno moti vse prave in iskrene prijatelje Francije, ki se jim Lavalova »prizadevanja za mir« ne zde najboljše jamstvo za francosko zunanjo politiko v bodočnosti. Premalo je v njih iskrenosti, da bi mogla vzbuditi popolno zaupanje nekaterih prizadetih narodov.

Ali ne rešuje Laval s svojo »posredovalno akcijo«, kakor sam najrajši evfemistično označa svoje kolebanje, prav za prav bolj svoj osebni prestiž kot prave interese Francije? 26. novembra je sam priznal svoje mednarodne težave, ko je po radiu razložil svoj položaj v italijansko-abisinskem sporu z znano izjavo: »Moja vloga je bila težka. Skrbeti sem moral, da ostane naše prijateljstvo z Veliko Britanijo nedotaknjeno. Spoštovati sem moral pakt DN in ohraniti stike z Italijo, ki sem jih sklenil v Rimu januarja meseca.«

Ko smo slišali te Lavalove besede, se nam je zdelo ko da si francoski premier sam bere bridke levite in čita grenko obzobje nad svojimi početjem. Res, njegov položaj — položaj posredovalca v sporu — ni bil zavidanja vreden. Že prvi posredovalni poskusi — le spomnimo se prvih ženevskih posvetov v januarju, marcu, maju in juniju, nadalje takozvanih »razgovorov v treh« v Parizu, da ne omenjamo nešteti »kuloarskih« in drugih tajnih poskusov, ki niso prodrli v javnost — so pokazali, da bo kakršnokoli prizadevanje po »mirni« ureditvi spora trd, pretrd oreh, da bi ga mogla francoska diplomacija zdrobiti. Ko so pa že grmelj topovi, ki je svet DN absolutni postopek po čl. 15. pakta, ko je poseben odbor na osnovi predloženih dokumentov izrekel svojo obsodbo in javno proglasil Italijo za napadalno, ko je nadalje svet DN v soglasju s temi sklepi ubral postopek po čl. 16. pakta in je napel, najprej nalahko, potem čedalje bolj, strune takozvanih sankcij — je Lavalova »posredovalna misija« že odigrala svojo vlogo in postala odveč. Prestiž DN in tudi prestiž Francije same bi bil tedaj zahteval izvajanje logičnih konsekvenc iz podanih premis. Če je bil Laval v prvih fazah konflikta, ko topovi v Afriki še niso grmeli in je bila verjetnost mirne rešitve vsaj teoretično še vedno podana, naprošen, da posreduje, si je to mislilo v poznejšem razpletu sam prilastil, ne da bi bil pomislil, da je s tem postavil na kocko načelo kolektivne varnosti, za katero se je Francija dosledno zavzemala ves povojni čas in ki ga je tudi sam Laval dosledno poudarjal napram — Londonu.

Ne čudimo se angleškim zunanje-političnim krogom, če vse to in še drugo Lavalu zdaj ponovno očitajo, ko je sankcijska akcija DN zašla v novo, rekli bi, petrolejsko fazo in je bil že dvakrat napovedan sestanek odbora osemnajstoric radi vprašanja prepovedi izvoza petroleja, a tudi obkrajat — odpovedan oz. odgoden.

Ali je ponovno Lavalovo omahovanje v tej kolektivni akciji zares v interesu miru, kakor ta mir odgovarja interesom DN in — interesom Francije? Lavalova igra je toliko bolj nevarna, ker je vendar kolektivna akcija DN v sedanjem sporu najboljše poročilo za Francijo samo, če bi zanj nastopila tista tveganost, ki morda edina trenutno diktira vso njeno zunanjo politiko, to je — nemška nevarnost. Morda pa si Francija samo zaradi nje ne mara povsem odtujiti Italije? Toda, kaj, če si med tem odtuji — Ženevo in ž. v. vse one, ki se priznavajo načela DN? Kje bo večja izguba?

Lavalova nejasnost in nerazumljivo omahovanje imata torej svoje ozadje vendarle samo v rimskem sporazumu, sklenjenem z Mussolinijem 7. januarja t. l., o čigar pomenu in obsegu si v mednarodnih krogih še vedno niso povsem na jasnem? Laval je na svoje obveznosti v tem pogledu v svojem govoru po radiu sam opozoril. Njegovo ponovno posredovanje samo potrjuje domnevo, da njegove rimske obljube Mussoliniju ne niso bile tako nedolžne kakor se je takoj splošno zdelo. Ni izključeno, da nam razplet dogodkov v najbližji bodočnosti ne prinese novih presenečenj prav v tem pogledu...

Laval še vedno posreduje

Anglija vztraja glede petroleja

Pred važnimi sklepi angleške vlade

Pariz, 2. decembra. Agencija Havas poroča, da se listi danes ne bavijo mnogo z zunanje-političnim položajem. »Echo de Paris« razpravlja o vprašanju petroleja in naglašja, da bo angleška vlada na svoji današnji seji gotovo sprejela že definitivne sklepe o svojem stališču glede tega vprašanja. Nobenega dvoma ne more biti več, da se bo Anglija zavzela za prepoved petroleja v Italijo z vsi odločitostjo, ker to vprašanje ne smatra več samo kot varen člen v sistemu kolektivne varnosti, marveč tudi kot pomemben moment v odnosih z Zedinjenimi državami. Znano je, da skuša angleška vlada pridobiti Zedinjene države za neki sistem kolektivne varnosti, v katerem Amerika ne bi prevzela nikakih posebnih obveznosti napram Evropi. Zato bo vsakakor podprla težnjo ameriškega predsednika Roosevelta po legalizaciji ameriške nevtralnosti. London smatra ameriški zakon o nevtralnosti kot izhodno točko za angleško-ameriško sodelovanje. Laval se bo trudil, da prepreči izvedbo angleških načrtov. Zato se je tudi ponovno obrnil na Mussolinija zaradi predlogov v svrhu sporazuma.

Pred blokado?

London, 2. decembra. z. Reuter poroča: Danes se je sestal ministrijski svet, ki rešuje vprašanja o prepovedi izvoza petroleja v Italijo in njene kolonije. Na seji se pretresajo sledeča vprašanja:

1.) Ali bo prepoved izvoza petroleja in aluminija, ki bo verjetno onemogočila italijansko vojno v Vzhodni Afriki, predstavljala neke vr-

ste blokado; 2.) Ali bo prepoved izvoza petroleja pospešila razgovore za mirno ureditev italijansko-abisinskega spora, ali pa bo ta prepoved te razgovore še zadržala, ali jih celo prekinila.

Na seji pretresujejo tudi vprašanje, kako pomagati gospodarskim krogom, ki bodo, če se spor ne reši, pri prepovedi izvoza petroleja in drugih sirovin v Italijo, prizadeti. Kakor se doznava iz uradnih krogov, bodo sklepi britanske vlade sporočeni odboru za sankcije pred 12. decembrom.

Laval speč zavlačuje

London, 2. decembra. n. »Times« piše o novem apelu, ki ga je Laval poslal ministrijskemu predsedniku Mussoliniju z zahtevo, naj stavi nove konkretne predloge za sporazum, da si je Laval s tem omogočil zahtevo po novi odgovoriti sestanku sankcijskega odbora. Laval je Mussoliniju sporočil, da Francija ne bo mogla nastopiti proti prepovedi izvoza petroleja v Italijo, če Italija ne stavi novih predlogov. Med Londonom in Parizom med tem še ni prišlo do kompromisa glede skupnega zadržanja.

Pariz, 2. decembra. Havas poroča: Današnji pariški jutranjiki še zmerom pišejo o prepovedi izvoza petroleja v Italijo in poudarjajo nujno potrebo, da se še prej preden pride do izvedbe tega sklepa, poskusi vse, da se doseže kompromis. Tako pravi »Petit Parisien« med drugim: Italijanska demarša v Ženevi ne izjavlja izrečno, da smatra Italija prepoved izvoza petroleja za neprijateljsko dejanje, če

Položaj v Afriki

Pred odločilno bitko na severu

London, 2. decembra. n. V svojem snočnjem poročilu o dogodkih na abesinskih frontah pravi agencija Reuter med drugim, da so Abesinci južno Džidžige razvili izredno veliko aktivnost. V poslednjih nočeh so s tovrstnimi avtomobili prepeljali na fronto okrog Dagabura ogromne količine vojnega materiala za čete rasa Nasiba. Poslednji italijanski letalski napadi na Dagabur niso imeli domala nikakega materialnega ne moralnega efekta. Odkar so Abesinci pri Vebi sestrelili dve italijanski letali, se italijanski letalci ne spuščajo več niže kot do 900 m nad zemljo. Sprito tega italijanske bombe le redkokdaj pogodijo abesinske objekte.

Ista agencija poroča, da računa abesinsko vrhovno poveljstvo v Džidžigi z novimi letalskimi napadi. Italijani bodo bržkone skušali napasti Džidžigo. Oblasti so zaradi tega odredile, da se mesto evakuira. Vse orožje in strelivo, ki ga dovajajo iz angleške Somalije, so prepeljali z letali na varno.

Priprave na severu

London, 2. decembra. z. Posebni Reuterjev vojni dopisnik javlja iz Asmare, da je ugovorjeno, da se v bližini Ambe Aladžija zbirajo velike abesinske čete. Te čete se skrajno previdno premikajo proti severu. To napravlja vtis, da se Abesinci pripravljajo pri tem kraju na močan odpor proti Italijanom.

Pomorski razgovori v Ženevi

Ženeva, 2. decembra. w. Te dni se je začela v Ženevi tripartitna pomorska konferenca, za katero vlada tudi v vseh pomorskih krogih kraljevine Jugoslavije nenevarno veliko zanimanje. Konferenca ima nalogo sestaviti načrt konvencije o delovnem času, o številnem stanju posadk na ladjah in o plačanih dopustih mornarjev.

Vprašanje delovnega časa se ni rešeno in se vleče od genovske konference leta 1920. O vprašanju posadk in plačanih dopustov pa bodo na sedanjih konferenci prvič razpravljali.

Takoj v začetku razprave so zastopniki delodajalcev, ki so jih podpirali tudi delegati angleške vlade, zahtevali, naj se vprašanje dopustov v nasprotju s sklepi paritetne komisije odstavi z dnevnega reda sedanjih konference. Konferenca naj bi se omejila na sestavo posameznih vprašanj, na kar naj bi posamezne prizadete države izrekle svoje mnenje. Na podlagi teh odgovorov bi nato mednarodni urad za delo

sestavil končne predloge za konferenco, ki naj bi se sestala prihodnje leto.

Po dolgi razpravi, ki je trajala tri dni, je konferenca sklenila z glasovi vseh treh skupin, zastopanih na konferenci, torej z glasovi vladnih delegatov, delodajalcev in pomorcev, naj se že na sedanjih konferenci prouče vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu in naj zato odpade predlog, da se samo sestavi seznam potrebnih vprašanj.

Na konferenci je zastopanih samo 16 držav, med njimi tudi kraljevina Jugoslavija. Italija in Nemčija nista zastopani na konferenci, pač pa Zedinjene države, ki to pot sodelujejo na konferenci kot pravi udeleženci in ne kot navadni opazovalec. Jugoslovansko delegacijo na tej veliki mednarodni konferenci za pomorstvo v Ženevi tvorijo gg. dr. Vuk Krajač, dr. Knežević, kapetan Kurtini, Despot Ostojić in dr. Maroljević. V sedanjem razpravo so z jugoslovanske strani posegli delegati dr. Krajač, Knežević in Maroljević. Delo konference bo trajalo še nekaj dni.

bi bila Italija to storila, bi bil položaj še nevarnejši. A tudi tako nam zadaja velike skrbi. Mislimo, da se v prestolnicah držav, ki sodelujejo pri sankcijah, zavedajo, da bomo s sklepom 12. t. m. o prepovedi izvoza petroleja prišli v predor, čigar izhod nam je še neznan. Zato čedalje bolj narašča število tistih, ki zahtevajo, da se čas do tega roka kar najintenzivneje izrablja za pogajanja.

»Echo de Paris« pravi med drugim: Ali je res treba gnati Mussolinija in italijanski narod v obup? Znano je, da Italija fizično ne zmore izvršiti nekih svojih groženj. Zakaj bi potem izvajali proti njej ukrepe, ki bodo v italijanskem narodu zbudili trajno sovraštvo do vseh držav, ki bodo sodelovale pri njih. To sovraštvo bo prej ali slej, morda baš v najbolj neugodnem trenutku, udarilo na dan tudi proti Franciji, sosedni Italije. Zainteresirane države imajo zdaj priložnost počakati, ne da bi kršile zvestobo pakta DN. Počakati je treba predvsem, ali bo U. S. dejansko izpolnila neke pogoje, brez česar bi prepoved izvoza petroleja, ki jo nameravajo proglasiti v Ženevi, ostala mrtva črka na papirju.

Sestanek Hoare-Laval v Švici?

London, 2. decembra. n. »Morning Post« poroča, da namerava sir Samuel Hoare v kratkem odpotovati v Švico. Verjetno se bo sestal z Lavalom. Nekaj dni se bo mudil tudi v Ženevi.

da se bo v kratkem začela odločilna protiofenziva proti Italijanom. V vseh cerkvah molijo za zmago abesinskega orožja. Vsi računajo z velikimi dogodki, zlasti na severnem bojišču. Po splošnem mnenju bo na tem bojišču v kratkem odločilna bitka.

Asmara, 2. decembra. Agencija Stefani poroča: Letalska opazovanja so dognala, da se abesinske sile še vedno zbirajo v krajih med jezerom Ašangi in Ambe Aladži. Abesinska vojska se premika proti severu. Vse kaže, da se Abesinci pripravljajo v tem odseku na resen odpor proti Italijanom.

Lavalovi manevri doma

Ugibanja o njegovem padcu in novi vladi

Pariz, 2. decembra. r. Že leta in leta velja na Francoskem pravilo, da mora vlada pasti v začetku jesenskega zasedanja parlamenta. Laval se zdaj prizadeva, da bi bil njegov kabinet izjema v tem pravilu. Pri tem stremiljenju mu gre na roko splošni strah pred morebitno novo krizo. Posebno radikalni socialisti so obzirni, ker se boje, da ne bi nanje prišla pretežka dediščina po Lavalovem padcu. Njihov voditelj Edouard Herriot je že nekajkrat izjavil, da ne bi pod nobenim pogojem pristal na sestavo nove vlade.

Laval dobro pozna vse to radikalno-socialistično modrovanje in spretno manevrira. Za

proračunsko-financijske koncesije, ki jih dobiva od radikalov, jim daje politične koncesije, zlasti v vprašanju lig. Vprašanje je le, ali bo ta mrtva zadovoljila radikale, saj si začenja v njihovih vrstah utirati pot prepričanje, da samo oni dajejo Lavalu prave koncesije, od njega pa dobivajo zgolj fiktivne usluge.

Jutri dopoldne se začne v poslanski zbornici debata o interpelacijah, ki so v zvezi s tako imenovanimi ligami. Okoli teh interpelacij se bo vršila bitka, v kateri se bo pokazala trdnost Lavalovega položaja. Ali bo Laval v tej bitki zmagal, je nemogoče napovedati. Nemogoče je zato, ker je vse odvisno od radikalnih socialistov in ker utegnejo od njih priti vsa mogoča presenečenja. Mnogi mislijo, da bi Laval kaj lahko strmovalil že pri vprašanju lig. To bi se utegnulo zgoditi tedaj, če bi pri glasovanju nastopili zoper Lavalu hkratu skrajna levica in skrajna desnica, podprti z levim krilom radikalno-socialistične stranke ob abstinenca dela centra te stranke. Skrajna desnica, pravijo, bi utegnila glasovati zoper vlado zato, ker misli, da bi vlada morala razgnati in prepovedati najprej komunistično stranko, šele nato pa pogledati po ligah, ki so po desničarski sodbi le reakcija na komunizem. — A če bi Laval padel, bi se morala nova vlada silno hitro sestaviti in bi morala zastopati isto politično težo. Po vsej priliki bi se izpremenilo samo predsedstvo vlade. Kot kandidate za to mesto navedajo pred vsem predsednika poslanske zbornice Fernand Bouissona. Še bolj pa sedanjega ministra vojnega mornerja Piétriia in poštneega ministra Mandela. Po teh novih kombinacijah bi Bouisson vzel v svojo vlado za zunanjeega ministra Lavalu, po drugih verzijah bi pa to mesto dobil Edouard Herriot. Pri tem vendarlajo, da je zasedba resora zunanjeega ministrstva odvisna od solojnega zunanjeega položaja, zlasti pa od razmerja med Francijo in Veliko Britanijo. Nesporno je, da bo tudi zunanja politika vplivala na usodo Lavalovega kabineta.

Politični utrinki

Minister Djura Janković o narodnom edinstvu in državni ureditvi

Minister za šume in rudnike g. Djura Janković je prispeval v petek v Zagreb, kjer je bila konferenca poslancev JRZ. Pri tej priliki je imel minister programatični govor in je glede integralnega jugoslovanstva povedal med drugim tudi tole: »Ustvarjanje popolnega edinstva med Hrvati, Srbi in Slovenci in njihovo pretapljanje v eno narodnost, ki jo nazivamo jugoslovanska, ni delo ene vlade, niti ene politične skupine, pač pa je to delo časa, delo generacij, delo poštenega snovanja mnogih vlad in mnogih političnih skupin. Narodno edinstvo ne bi bilo zdravo edinstvo, če bi se ga ustvarilo s silo... Danes obstajajo pri nas dve politiki, ena je politika JRZ, ki je politika unitaristične države. V našem programu pa smo posebej naglasili, da morajo biti v okviru unitarne države utešene posebne narodove želje z ureditvijo države na temelju lokalnih samouprav. Na drugi strani vidimo politiko, ki je neurejena, nebulozna in heterogena.«

Glede stranke JRZ je minister med drugim poudaril tudi tole: »JRZ je rezultat dela treh skupin, ki jo sestavljajo. Zagotavljam vam, gospoda, da bo ta popolnoma homogena stranka, v katerih ni načelnih razprtij, mogla postati garancija uspeha in da bo ta stranka narodu in domovini koristna služila... V JRZ ni neprijatelja Hrvatov. Nasprotno, mi vsi smo njihovi prijatelji. Mi nimamo nobenih namer, da rušimo Hrvate, ki se zbirajo okrog dr. Mačka, pač pa hočemo svoj program lepo in jasno raztolmačiti. Naša politika ne stremi za obkroževanjem Hrvatov. Mi hočemo imeti Hrvate, vendar če oni ne želijo stopiti v našo stranko, nam nihče ne more prepovedati, da tudi brez Hrvatov, delamo za Hrvate.«

Napredovanje naših častnikov

Na dan narodnega zedinjenja je izšel velik vojaški ukaz o napredovanju naših častnikov. V čin div. generala so napredovali brigadni generali: pri pehoti *Kostić Vladislav*, pri artiljeriji *Popović Gjorgje*, *Miladinović Svetolik*, *Zlatanović Radivoj*, po konjenici *Raketić Radko*, komandant kraljeve garde. V čin kaptana I. klase je napredoval *Renče Marjan*, za vojaškega uradnika IV. razreda ekonomske stroke pri mornarici so napredovali *Flego Josip*, *Kramarić Ivan*, *Koprivšek Alojzij* in *Legat Julij*. Za nižjega vojnega teh. uradnika IV. stopnje so napredovali *Lesičnik Ivan*, *Horvat Alojzij*, *Berce Dominik* in *Breznik Franjo*. Za uradnika VI. pol. skupine so napredovali *Medved Davorin*, *Jeraz Franc*, višja vojna duhovnika, in *Žic Franjo*, učitelj na vojaški akademiji. V čin rezervnega kaptana II. kl. je napredoval *Muršec Ivan* in pešadijski poročnik *Josip Sedlak*, v čin rez. kaptana I. klase so napredovali *Lovro Žun*, *Ferdinand Šule*, *Kovačić Matija*, *Pirkmajer Milko*, *Gojlat Janko*, *Kralj Ivan*, za rez. voj. uradnika II. stop. ekonomske stroke je napredoval *Al. Slanovec*. V čin rez. kaptana II. so napredovali *Fettich-Frankheim Ludoik*, *Müller Janko*, *Zavrl Albin* in dr. *Matej Suhač*. Za rez. niž. voj. uradnika je napredoval *Lozej Anton*, v čin rez. kaptana I. kl. so napredovali *Poklukar Ciril*, *Pečar Ivan*, *Müller Alfred*, *Kočač Peter*, *Zupan Ciril*, dr. *Mirko Kambič*, *Beltram Hugo* in dr. *Demšar Dragotin*. Za rez. poročnika so napredovali *Jože Pokoren*, *Modruša Anton*, v čin rez. kaptana I. klase so napredovali *Golob Franjo*, *Kavčič Janko*, *Miklavčič Lovro*, *Delak Božidar*, *Lampe Jože*, *Debeljak Metod* in dr. *Anton Levec*. V čin rez. poročnika so napredovali *Vadnjak Adolf*, *Suhadolc Peter*, *Robežnik Vinko*, *Sušnik Iv.*, *Verner Josip*, *Preskar Janko*, a za rez. nižjega voj. uradnika je napredoval *Jerela Josip*. V čin rez. kaptana I. kl. je napredoval dr. *Debevec Franc*, v čin rez. poročnika pa *Školc Demeter*, *Robert Dular*, *Josip Trampuz*, *Pak Jože*, *Strehovec Fran*, *Bernik Vilko*, *Zabjak Stanko*, *Bergman Anton*, *Vršček Jože* in *Lavtičar Jože*. Za rez. nižjega voj. uradnika III. kl. sta napredovala *Polajnar Jože* in *Gasparič Stane*.

V duševni zmedenosti skočil skozi okno

Zagorje, 30. novembra. V Dolenji vasi pri Zagorju je v duševni zmedenosti skočil skozi okno mladi brezposelni mizarški pomočnik Potisek Vinko. Fant je bil priden in mirnega značaja, a bil je pred leti preganjan. Zadnje čase je radi življenjskih dogodkov, katere je doživel, večkrat kazal znake duševne zmedenosti. V soboto se je iz hiše odstranil v svojo sobo in je tam z višine 5 m skočil skozi okno. Pri padcu se je notranje poškodoval. Poklicani zdravnik je odredil, da so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Nesreča v gozdu

Zagorje, 30. novembra. V petek popoldne sta se posestnik Zupan Franc in njegov sin France iz Kotredeža napotila v hosto podirati smreke. Pri delu se je sinu pripetila huda nesreča. Padajoča smreka je oplazila v bližini stoječega Franceta in ga podrla na tla. Na pomoč mu je takoj priskočil njegov oče, ki je sina hitro pobral. Drevo je fantu padlo na prsi in ga močno poškodovalo. Oče je sina takoj naložil na voz in ga odpeljal k tukajšnjemu zdravniku. Zdaj je še v domači oskrbi in če ne bodo nastopile komplikacije, bo ostal pri življenju.

Pridobivajte in sporočajte upravi nove naročnike!

Dve resoluciji kongresa za zaščito dece

Oskrba otrok v družini - Plemenska higiena in zaščita otrok

Kongres je za obvezen zdravniški pregled obeh zakonskih kandidatov pred poroko — Za ustanovitev predzakonskih in zakonskih posvetovalnic

Beograd, 2. decembra. Resolucija prvega jugoslovanskega kongresa za zaščito dece o temi »Oskrba otrok v družini« je bila soglasno sprejeta in se glasi:

I. Kolonije za dojenčke in male otroke so pokazale v naši državi, čeprav se morajo boriti z mnogimi težavami, da morejo biti zelo dober in cenen način oskrbovanja in zaščite predšolske dece in dojenčkov pred koncem prvega leta.

II. Prva organizatorna načela kolonij so:

1. Treba je posebno skrbno izbrati kraje za kolonije in še skrbneje izbrati hranilnice. 2. Vsaka kolonija mora vsekakor imeti v svojem središču otroško zdravstveno postajo z otroškim dispanzerjem. 3. Kot kolonijske otroške zaščitne sestre se smejo postavljati samo dojlje in temeljito šolane v zdravstveni socialni zaščiti dece, ki so se pokazale zelo sposobne pri praktičnem delu. 4. Vsaka kolonija mora biti pod vodstvom ali vsaj strokovnim nadzorom pediatrijskih ustanov. 5. Nekontrolirano oddajanje dojenčkov in malih otrok na hrano se mora pobijati z zakonskimi in upravnimi ukrepi.

III. V kolonije ne spadajo, temveč v posebne otroške domove:

1. Nedonosni in bolni dojenčki. 2. Bolni in bolehnih otroci. 3. Otroci z duševnimi in telesnimi hibanji. Prav tako ne spadajo v kolonije tisti otroci, ki jim je moč materialno in moralno z zadostno pozornostjo streči v lastni družini, ožji ali širši.

IV. Priporočila se zasebnim društvom, občinam in banovinam, da posvečajo večjo pozornost kolonijskemu sistemu za oskrbo dece.

V. Priporočila se tudi za otroke v šolskih letih vezani kolonijski sistem, da se namreč po možnosti tudi zanje ustanove kolonije. Te kolonije bi morale biti pod pedagoškim vodstvom, sodelovanje otroških zaščitnih sester, kolonijskih oziroma šolskih zdravnikov je pa neobhodno potrebno.

VI. Posebno se priporočila, da se ustanove posebne kolonije za bolne in zdravstveno ogrožene otroke.

VII. Za zapuščeno mater z dojenčkom se priporočila namestitve v otroških kolonijah, ki imajo dobro organizirane otroške dispanzerje z zdravnikom-pediatrom.

Plemenska higiena in zaščita otrok

O drugi temi »Plemenska higiena in zaščita otrok« so sprejeli tole resolucije:

I. Zaščita dece. Za doseg vseh ciljev se je treba v prvi vrsti ravnati po zahtevah evgenike, ki ima namen ohraniti dobro kakovost in največje zboljšanje po nasledstvu. Ta evgenika se ima smatrati za državno vprašanje prvega reda.

II. Neobhodno potrebno je, da država vsestransko in izdatno zavaruje otroke pred nasledstvenimi kalmi in se pri tem ravna v svojih ukrepih po dognanjih znanosti pri preprečevanju razmnoževanja dedično bolnih in nenormalnih.

III. Zato mora v finančnem pogledu država izdati ukrepe, ki ne bodo z ničemer ogražali družine. Pri otrocih se ne sme varčevati. Prihranki pri otrocih in družinah so zmerom najtežji prihranki.

IV. Gibanje za zaščito zdravih in sposobnih otrok je treba nedvoumno izločiti iz gibanja za oskrbo dedično defektnih otrok.

Pregled zakonskih kandidatov

V. Treba je dognati dedično vrednost vsakega zakonskega kandidata z obveznim vsestranskim zdravniškim pregledom pred poroko in uvesti rodbinsko knjigo o poroku. Kongres zahteva:

a) da se obvezni pregled pred poroko, določen s čl. 9 zakona o pobujanju spolnih bolezni, ponovno uvede; b) da se na zakonit način: 1. obvezni pregled pred poroko razširi tudi na ženske; 2. zdravniška izpričevala o tem pregledu izdajajo brezplačno. Izdajajo naj jih sanitetne ustanove in zdravniki po čl. 3 istega zakona. 3. nečin-koviti ukrepi uničevanja izvira okužbe iz čl. 3 točke 3 omenjenega zakona, ki odredijo obvezno zdravljenje, izpremene tako,

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 3. decembra: Zaprt. (Gostovanje v Celju: Otroci. Izven.)

Sreda, 4. decembra: »Frak ali Od krojačka do ministra«. Red B.

OPERA

Torek, 3. decembra: »Kraljičin ljubljeneec«. Premijera. Red C.

Sreda, 4. decembra: »Aida«. Red Sreda.

Vremenska napoved

Novi Sad: Oblačno po vsej kraljevini, dežuje na zapadu, temperatura se je precej dvignila v vsej državi, najnižja Zaječar -2 C, najvišja Ercegnovi +16 C.

Dunaj: Spremenljivo, oblačno vreme, v nižinah bo tudi snežilo. Temperatura se ne bo mnogo menjala.

da se omogoči brezplačno zdravljenje vseh venerično bolnih.

VI. Kakovost potomcev je odvisna od dedične podlage roditeljev. Če imajo otroci dobro dedično podlago, je treba v popolnem obsegu omogočiti delovanje zunanjih realizatornih faktorjev (telesna nega, splošna higiena, dobra hrana, pravilna vzgoja in drugo) in preprečiti vpliv razdiralnih činiteljev (alkoholsko zastrupljanje, poklicno zastrupljanje s svincom, jodom, arsenom in drugo, sifilitično in tuberkulozno zastrupljanje).

Predzakonske in zakonske posvetovalnice

VII. Treba je ustanoviti predzakonsko in zakonsko posvetovalnico, ki bo opravljala

vse potrebne preventivne ukrepe in evgenično prečiščala narod.

VIII. Zahtevamo, da zakon o zaščiti dece in mater in vsi socialni zakoni vpoštevajo evgenična načela in higienske ukrepe za pobijanje tuberkuloze, sifilide, alkoholizma in drugih razdiralnih in negativnih činiteljev.

IX. Poskrbeti je treba, da se otroci rojeni v tuberkuloznem okolju, izločijo takoj po rojstvu in izroče ustanovam, ki so nalašč za to, kjer pa to ni mogoče, naj se propagira vsaj delna osamitev v rodbini sami.

X. Organizira naj se preventivno cepljenje vseh novorojenčkov v tuberkuloznem okolju s cepivom Calmette-Guérin (BCG).

XI. Urediti je treba čimprej moderne zavode za slaboumne in moralno defektne otroke.

Koliko bo amnestiranih?

Beograd, 2. decembra. AA. Amnestija z ukazom z dne 1. t. m. obsega, kakor smo že poročali 1253 oseb za kazenska dejanja iz navedenih členov kazenskega zakonika in zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Splošna amnestija za tiskovne krivde in splošna amnestija po zakonu o gozdovih pa obsegata mnogo več oseb, koliko, se ta trenutek ne da točno ugotoviti.

ker je bilo tehnično nemogoče v tako kratkem času zbrati vse podatke, zlasti o gozdnih krivdah pri vseh sreskih sodiščih. Všeč temu je pa računati, da je teh gozdnih krivd okoli osem do deset tisoč in tiskarskih okoli 2.700, od le-teh okoli 700 tiskovnih v Beogradu. V celoti bo ukaz o amnestiji in pomilostitvi obsegal okoli 15.000 oseb.

Proslava 1. decembra v tujini

Varšava

Varšava, 2. decembra. AA. V proslavo jugoslovanskega nacionalnega praznika je varšavska radioodajna postaja snoči priredila takozvano jugoslovansko uro. Listi so o priliki jugoslovanskega nacionalnega praznika objavili celo vrsto člankov in slike Nj. Vel. kralja Petra II. V člankih podajajo posamezne značilne dogodke v jugoslovanski zgodovini, zlasti pa poveljujejo delo blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Berlin

Berlin, 2. decembra. AA. V ruski pravoslavni cerkvi se je vršila večeraj ob priliki obletnice jugoslovanskega narodnega zedinjenja velika svečanost. Cerkvena opravila je izvršil ruski škof Tihon ob asistenci dveh duhovnikov. Prisostvovali so vsi člani jugoslovanskega poslanstva z odpravnim poslom Rasićem na čelu, zastopniki nemškega zunanjega ministrstva in zelo veliko število članov jugoslovanske in ruske kolonije v Berlinu.

Ženeva

Ženeva, 2. decembra. Kraljevski stalni delegat pri Društvu narodov dr. Ivan Subotić in kraljevski generalni konzul Nikola Petrović sta priredila večeraj na praznik zedinjenja kraljevine Jugoslavije svečano službo božjo v ruski cerkvi v Ženevi. Prisostvovali so ji poleg celotnega osebja kraljevske stalne delegacije in osebja generalnega konzulata, člani jugoslovanske kolonije in Ženevi in stalni delegati in generalni konzuli prijateljskih držav v Ženevi. Med drugimi je bil opažen tudi bolgarski stalni de-

legat pri Društvu narodov Momčilo z vsem osebjem bolgarske delegacije.

Pariz

Pariz, 2. decembra. O priliki jugoslovanskega narodnega praznika je bila večeraj v ruski pravoslavni cerkvi svečana služba božja. Prisostvovali so ji člani jugoslovanskega poslanstva pod vodstvom odpravnika poslov Šimića in vojne odposlanca generala Mihajlovića, dalje člani jugoslovanske vojne misije v Parizu, mnogo članov jugoslovanske kolonije ter veliko število prijateljev jugoslovanskega naroda.

Praga

Praga, 2. decembra. Jugoslovanski narodni praznik je bil v vseh češkoslovanskih mestih proslavljen z velikimi svečanostmi. V Pragi je bila dopoldne v pravoslavni cerkvi svečana služba božja, opoldne pa velik sprejem na jugoslovanskem poslanstvu. V narodnem gledališču so snoči priredili slavnostno predstavo in predvajali odlomke iz Vojnovičevih del. Češkoslovsko-jugoslovanska liga, Jadranska straža in Jugoslovansko kolo pa sordgoveve svečano glasbeno soarejo, ki so jo prenašale vse češkoslovanske radioodajne postaje. Po soareji, ki se je vršila pod pokroviteljstvom samega predsednika republike Masaryka je imel pomemben govor zunanji minister dr. Eduard Beneš. V Bratislavi, Brnu in Plznu so snoči prav tako svečano proslavili jugoslovanski narodni praznik. V Benešovu je češkoslovski 48. polk, imenovan jugoslovanski priredil slavo, ki so se je udeležili tudi poslanik Protić, vojni ataše Božanović in druge ugledne osebnosti.

Finančni minister je posetil Belje

Beograd, 2. decembra b. Minister finane g. Dušan Letica je v spremstvu načelnika oddelka katastra in državnih posestev g. Zvonimirja Kralja ter šefa kabineta dr. Jovanovića ogledal državno veleposrestvo Belje. Ob tej priliki je minister obšel vso ekonomijo in tudi industrijske objekte, poljedelske ogledne postaje za selekcijo semen, sladkorno tovarno, veliko mlekarino in klavnico.

Delo pravosodnega ministra

Beograd, 2. decembra AA. Pravosodno ministarstvo intenzivno izdeluje uredbe in pravilnike k posameznim zakonom. Od 81 uredb je doslej izdelanih in sprejetih 57 uredb in pravilnikov, izdeluje se pa še 24 uredb.

Načrt uvodnega zakona k zakonu o zavarovanju

Beograd, 2. decembra AA. Pravosodno ministarstvo je končalo priprave za načrt uvodnega zakona k zakonu o izvršitvi in zavarovanju. Dokončno besedilo zakona bo izdelala posebna komisija ko prouči vse došle pripombe, nato ga bo pa pravosodni minister izročil narodni skupščini.

100 letnica saborne cerkve v Skoplju

Beograd, 2. decembra b. V sredo 4. decembra se bo vršila v Skoplju na največječanejši način proslava 100 letnice tamkajšnje saborne cerkve Sv. Bogorodice. Proslava bo prisostvoval patrijarh Varnava in mnogoštevilni cerkveni in svetni dostojanstveniki.

Osebnosti

Beograd, 2. decembra b. Današnje »Službene Novine« prinašajo ukaz, s katerim je postavljen v 2. polož. skupino na katedri za rudarstvo: kot redni profesor inž. Igo Pehani, dalje v isto skupino kot redni profesor g. dr. Andrej Gosar, za izredne profesorje 4. položajne skupine 2. stopnje sta postavljena inž. Koželj Venčeslav in dr. inž. Guzelj Ladislav, dosedaj oba v 5. skupini. Za direktorja nepopolne gimnazije v Murski Soboti je postavljen Pregeli Rudolf, profesor na učiteljski šoli v Mariboru, na pravni fakulteti ljubljanske univerze za docenta v 7. položajni skupini dr. Kušej Gorazd.

Načelnik dr. Vončina je upokojen

Beograd, 2. decembra b. Današnje »Službene Novine« prinašajo ukaz, s katerim je upokojen načelnik upravnega oddelka pri kraljevski banki upravi Dravske banovine v Ljubljani, dr. Franc Vončina.

Potres v Tigreji

Iz Asmare poročajo, da je v Tigreji nastal potres, ki se je pojavil v dveh močnih potresnih sunkih. Neka vas je zelo hudo poškodovana. Podrlo se je mnogo hiš. Poškodovani je tudi mramorni kip kraljice Viktorije. Prebivalstvo je v paniki zapustilo domove.

Asmara, 2. decembra. AA. V Rimu so se razširile vesti, da je ras Sejum podlegel ranam, ki jih je dobil o priliki nekega letalskega napada. V Asmari te vesti demantirajo.

Venizelos, organizator in voditelj nedavnega revolucionarnega udara v Grčiji, je bil tudi pomilošen.

Čdmevi

O novi bolgarski vladi so bolgarski listi prinesli več zanimivih komentarjev, kar je že samo na sebi simptomatičen pojav, če pomislimo, da je bolgarsko časopisje pod prejšnjo vlado bilo obsojeno na molk. V sofijskem listu »Mir« piše na vvodnem mestu Iv. Pnjev-Plachkov med drugim: »Doživeli smo četrto spremembo vlade od 19. maja t. l. sem. Dobo od 19. maja dalje, ki se bo kakor izgleda, še nadaljevala do popolnega normaliziranja države, lahko imenujemo dobo očiščenja. To očiščenje se nanaša v prvi vrsti na partizanstvo, proti kateremu se je začela borba že mnogo pred 19. majem... Toda očiščenje od partizanstva še ni končano. Partizanski apetiti niso še utišani. Nade v obnovo partizanstva se še celo krepijo po mestih in vaseh. Zato bo treba še mnogo truda, preden bo mogoče to partizanstvo izkoreniniti, ne samo v njegovih zunanjih pojavih, marveč tudi v njegovem duhu. Ne dvomimo, da bo k temu še mnogo doprinešeno z nastankom novega položaja, ki bo sledil spremembam, ki naj se izvršijo v naši ustavi.« Pisec nastopa nato proti diktatorskim in avtoritativnim poskusom v Bolgariji, ki jih zavrača z utemeljenimi razlogi in zaključuje svoje pogoje na novi položaj s temle poudarkom: Vladne spremembe od 19. in a dalje niso tudi v tej zvezi nič drugega, ko etape k očiščenju.

Pred dnevi je skoro neopazno prišlo do pomembne manifestacije poljsko-francoskega prijateljstva. Sedmi kongres poljske federacije bojnikov, ki so se ga udeležili tudi predstavniki francoske zveze bojnikov, je nudił za to posrečeno priliko. Do te nove manifestacije pa je moglo priti šele pod sedanjo vlado Kościalskowskega, ki tvori, kakor znano, eno izmed prehodnih stopenj od prejšnjega oficirskega režima k novemu, ki bo bolj odgovarjal resničnim interesom poljskega naroda. Kongres je sprejel tole značilno resolucijo: »Predstavniki francoskih in poljskih organizacij bivših bojnikov z zadovoljstvom konstatirajo, da so medsebojni nesporazumi prenehali in da se odnosi med Francijo in Poljsko popravljajo. Izražajo željo, da bi se v duhu vzajemnega sporazuma odstranile ekonomske in politične težave, ki vznemirjajo javnost obeh držav. Končno poudarjajo potrebo krepitve francosko-poljskih odnosov, ki se naslanjajo na tradicionalno prijateljstvo obeh držav in ki so najuspešnejša garancija varnosti obeh držav in miru.« Pripominjamo, da se je kongresa poljskih bojnikov udeležil med drugimi tudi minister za trgovino general Górecki.

Pred dnevi je bil v romunski prestolnici bivši francoski prosvetni minister A. de Monzie. Pri tej priliki je imel javno predavanje o francoski zunanji politiki, ki je vzbudilo v romunski javnosti in časopisju veliko pozornost. Posnemamo glavne misli: A. de Monzie je razdelil svoje predavanje na dva dela. V prvem delu je govoril o francoski zunanji politiki do Hitlerjevega prihoda na oblast, v drugem delu pa po njegovem prihodu, ko je bila Francija primorana, da začne razmišljati o svoji varnosti. — Notranjepolitična ureditev Nemčije Francije ne briga, vendar pa noče prezreti dejstva, da pomeni Hitlerizem za Evropo oživilje 100 odstotnega germanizma, ki sanja o tem, kako bi poraz iz leta 1918 spremenil v zmago, tako na vzhodu kakor na zapadu. Razen tega računa ta 100 odstotni germanizem tudi z »anšlusom« Avstrije, ki pomenja stalno nevarnost ne samo za Francijo, marveč tudi za vse one države, ki so dosegle svojo neodvisnost z razpadom bivše avstro-ogrske monarhije. — De Monzie se je nato dotaknil tudi vprašanja obnove odnosov med Francijo in sovjetsko Rusijo in je med drugim poudaril: Ko je Poincaré 1924. leta prvič sprožil vprašanje priznanja svetovni, so mu mnogi ugovarjali. Danes so se v tem pogledu mnenja v Franciji precej spremenila. — Glede Pojske je De Monzie naglašal, da si Francija želi nadaljevanja nad 100 letnega prijateljstva s to slovansko državo, seveda — je dodal ironično — če se Poljska tako dolgega prijateljstva že ni naveličala... Svoje predavanje je predaval zaključil s pozivom vsem latin-skim in slovanskim prijateljem Francije, da se skupno z njo bore za obdržanje pravičnega miru v Evropi.

»Frankfurter Zeitung« objavlja tole zanimivo dogodbico, ki zelo posrečeno odkriva resnični položaj v Nemčiji: Ob priliki neke preiskave v Würtzburgu je bilo ugotovljeno, da je neka družina preveč založena prav s takimi življenjskimi potrebščinami, ki se v zadnjem času glede na splošno pomanjkanje izdajajo v omejeni količini. Seveda so oblasti vse te potrebščine zaplenile in jih razdelile med reveže...

Poldrug milijon za uboge izda trboveljska občina

S članki objavljenimi dve pretekli nedelji smo prikazali javnosti položaj brezposelnosti v Trbovljah in napore občine, da brezposelnim pomaga. Da dobi javnost popolno in jasno sliko o socialnem položaju v Trbovljah, pa je potrebno, da spregovorimo nekaj besed tudi o ubožnih zadevah trboveljske občine in o položaju zaposlenega delavstva. V naslednjih vrstah hočemo prikazati prvi problem, medtem ko bomo o delno zaposlenemu delavstvu spregovorili v naslednjem članku.

V ubožne namene ima občina poseben ubožni sklad. V tekočem proračunskem letu prispeva občina v ta sklad 366.000 Din. Proračun ubožnega sklada pa predvideva 390.700 Din izdatkov. Razlika se krije iz drugih dohodkov (taks in glob).

Iz tega sklada se krijejo predvsem izdatki za oskrbovanje ubožcev v hiralnici in za denarne podpore ostalim revežem in staro-upokojencem. Občinska hiralnica je bila pravkar razširjena. Sedaj je pod streho in ko bodo končana notranja dela, se bodo zopet vselili vanjo ubožci. Pred razširitvijo je bilo v ubožnici v oskrbi 18 moških, 8 žensk in 4 otroci. Za tako veliko število je bila prejšnja stavba mnogo pretesna. Sedaj bo hiralnica urejena udobneje s obednico in dnevno sobo in tudi bodo sprejeti še novi, najpotrebnejši reveži, ki čakajo na sprejem v hiralnico. Prostora bo sedaj za 40 odraslih in za 8 otrok. V hiralnici, ki jo vodijo tri usmiljene sestre, imajo reveži popolno oskrbo; poleg stanovanja in hrane prejema tudi vso potrebno obleko in obutev.

Redno mesečno denarno podporo prejema 271 ubožec, šest revežev pa prejema podporo v mleku.

Iz ubožnega sklada se podpirajo tudi družine, katerih poglavarji služijo aktivni vo-

jaški rok. Trenotno je 11 takih družin. Občina pa daje pomoč tudi družinam, katerih hranilec je na orožnih vajah, pa ne veljajo zanj tozadevne določbe obrtnega zakona. V breme občinskega ubožnega sklada gredo tudi vzdrževalni stroški za šest dečkov, ki so v poboljševalnici v Ponovičah pri Litiji.

V aprilu se je razdelilo med brezposelne, delno zaposlene in onemogle 1 vagon koruzne moke, v juliju pa 5000 kg fižola. Koruzna in fižol je dobavila kr. banska uprava.

Občina skuša po svojih močeh lajšati tudi stanovanjsko bedo. V ta namen je vstavila v letošnji proračun tudi postavko 120.000 Din za gradnjo stanovanjskih hiš. Žal, da je morala radi uravnovešanja proračuna znižati tudi to postavko za polovico. Ker pa bo v prihodnji proračun vstavljena v ta namen nova vsota je upanje, da dobimo v Trbovljah v doglednem času 8 do 12 novih stanovanjskih hiš. V občinski koloniji 6 stanovanjskih hiš stanujejo sedaj 24 družine. Ker so stanarine nizke, 25 Din oz. 35 Din, je gospodarski položaj vsem tem družinam zelo olajšan.

Občina črpa sredstva za socialno skrb tudi iz rednega občinskega proračuna. Iz tega posnemamo: za zdravstveno zaščito prebivalstva 255.440 Din, za adaptacijo ubožnice 210.000 Din, za mladinsko kuhinjo 250.000 Din, za stanovanjske hiše in druge socialne potrebe 63.000 Din. V šolskih proračunih za socialno pomoč revnim učencem 18.000 Din, skupna vsota 796.440 Din.

Če prištejemo k temu še 390.700 Din Ubožnega sklada in prispevek banovine 250.000 Din za mladinsko kuhinjo, dobimo lepo vsoto 1.437.140 Din, ki jih trboveljska občina porabi v socialne namene. — Pripominjamo, da tu niso vštete vsote, določene za javna dela za pobijanje brezposelnosti.

Oče in hči zverinsko umorjena

Dvojni umor v Sv. Roku pri Novem mestu

Novo mesto, 2. decembra. V noči od nedelje na ponedeljek sta bila v svoji hišici v Sv. Roku ne daleč od mesta umorjena 78letni Rapovž Ignac in njegova 40letna hči Marija.

Sosedje, ki so danes zjutraj prišli k Rapovževim, so skozi okno zagledali starega Rapovža na tleh v krvi. Takoj so obvestili žandarmerijo, ki je odšla na kraj zločina in ugotovila, da sta oče in hči mrtva.

Rapovž je imel razbito glavo, poleg njega so našli še kamen, s katerim je bil umor-

jen. Hči pa je imela prerezan vrat. Obema so bile noge zvezane z žico. V hiši je bilo vse razmetano, manjkalo pa menda ni ničesar. Morilec je preprodil, kot sam izjavlja, delavec Tone Osterman, ki je večkrat obiskoval umorjene. Vendar sam ni takoj ugotovil, kaj se je v hiši zgodilo, ampak je čakal do jutra, noč pa prespal na seniku blizu hiše.

Popoldne je bila na kraju umora tudi sodna komisija. Preiskava je v teku in vse kaže, da bodo zločinca kmalu našli.

Spor v kamniški Meščanski korporaciji

V dobi, ko vsako podjetje doživlja težke čase gospodarske krize je res na mestu skrajna previdnost v gospodarstvu. Da zaščiti svoje interese, je tudi Meščanska korporacija v Kamniku bila prisiljena izdati razglas, v katerem objasnjuje delavstvu svoje nove ukrepe. Tako bo že ta teden skrajna previdnost v gospodarstvu. Da zaščiti obrat na svoji žagi na dnevih 8 ur. Da pa ne bo ostalo nekaj delavstva brez zaslužka, bo prva polovica delala teden dni in druga polovica drugi teden in tako izmenoma, dokler bo trajala izvozna zapora za les in tako počivala lesna trgovina. Vodstvo žage bo imenoma odredilo delavce, ki bodo izmenoma vsak teden na dnini. Med drugim razglasa Korporacija, da bo morda celo primorana obrat popolnoma ustaviti. To naj bo Miklavžev darilo že tako obubožanemu delavstvu.

Pa tudi ta dejstva ne izpametujejo nekaterih, ki v svoji zaslepljenosti na svoj način razlagajo skorajšnje blagostanje. Sedanji gospodarski odbor Meščanske korporacije, ki mu je bilo izročeno vodstvo v najtežjih časih in ki je s presenetljivo poštenostjo se povečal prodajni trg korporacije, podaja sedaj ostavko na svoje mandate. Vzrok je vsem dobro poznan. Nekateri, ki jih je dosegla epidemija vsesplošne reorganizacije, ovirajo uspešno delo sedanjega odbora in onemogočajo skupno in pametno gospodarstvo. Ni naša dolžnost presojati, kakšno bo delo v novoizvoljenem odboru, če bo do tega sploh prišlo, jasno je le, da se bo težko znašel v sedanjih gospodarskih razmerah.

Sedanji načelnik Meščanske korporacije je v imenu odbornikov na seji gospodarskega odbora dne 28. novembra t. l. prečital posebno izjavo in jo razposlal tudi vsem upravičencem in upravičencem.

V tej izjavi odborniki Meščanske korporacije podajajo ostavko na svoje mandate v gospodarskem odboru in javljajo svoj izstop iz vodstva. Smatrajo za najumestnejše, da bi se dala upravičencem prilika, da z novimi volitvami poverijo vodstvo gospodarstva Meščanske korporacije osebam svojega zaupanja.

Kamnik proti priključitvi okoljskih občin

Dne 29. t. m. se je vršila v Kamniku občinska seja, na kateri se je razpravljalo o priključitvi občin Nevljice, Mekinje, Podgorje, Tunjice, Paloviče in Sela v veliko občino Kamnik. Upravni odbor mesne občine je na podlagi statističnih podatkov števila prebivalcev in davčne moči imenovanih občin prišel do zaključka, da je komasacija težko izvedljiva in bi za Kamnik pomenila težak udarec.

Vse okoliške občine imajo približno 3000 prebivalcev in 66.000 Din davčne moči, kar

znese na prebivalca letno 23 Din davčev. Dočim ima Kamnik 3000 prebivalcev in 271.000 Din davčne moči, a potrebuje po proračunu letno 600.000 Din. S priključitvijo vseh občin bi narasel proračun na 1.000.000 Din, kar pomeni, da bi se morale doklade v novi veliki občini povečati za 165 %. Tako bi okoliški kmet, ki je do sedaj plačeval 23 Din letnega davka, moral dati letno 55 Din, to se pravi 150 % več. To je glavni vzrok, ki preprečuje združitev v veliko občino. Pa tudi močna razlika v interesih mesta samega v nasprotju z okoliškimi vasi prča, da bi moral Kamnik v komasaciji opustiti vse svoje velike gospodarske in kulturne akcije za povzdigo mesta. Pri tem nam morajo biti pred očmi zgolj gospodarske koristi, kajti brezsmiselno je priključevanje teh krajev, če bi s tem narasli prav vsi izdatki.

Ti sklepi so vodili občinski upravni odbor, ki je predlagal, da se prošnja okoliških občin odbije. Predlog je bil izglasovan z 19 glasovi proti 4. Samo za občino Podgorje, ki je edina aktivna občina v okolišju, je odbor pustil možnost, da se na podlagi dogovora priključi Kamniku.

S tem so prebivalstvu Kamnika, kakor tudi okoliških občin, prihranjene mnogo večje davčev, ki bi lahko vodile v težak položaj. Prepričani smo, da bo ta odlok kamniške občine naletel povsod na razumevanje.

Kozarec vina namesto zajtrka za otroka

Trebnje, 2. decembra.

Odlična vinska letina v dolenskih gorah, odlična po kakovosti in količini, je sprico današnjih cen in slabega povpraševanja ob veljavo. Vinogradniki so ob trgatvi pričakovali, da jim bo letos trud poplačan; da bodo z izkupičkom krili pridelovalne stroške, da bodo oblekli sebe in družino, plačali davke in zavarovalnino, močnejši pa so celo mislili, da bo od skupička in po vseh plačilih še nekaj ostalo. Pa so se zmotili vsi v svojih računih! Vino nima nobene cene — po 2 Din za liter ga je težko vnovčiti — in še pri tej ceni, ki se drži, ni kupcev. Dolenski gostilničarji kupujejo vina raje drugod, na Bizelskem, Štajerskem, eni celo v Dalmaciji. Je že res, da jih ne more k nakupu domačih vin nihče siliti, pribiti pa je pri tej priliki tako nakupovanje drugod, da bi še kdo ne mislil, kako roko ob roki živita dolenski gostilničar in dolenski vinogradnik. Trenutno ne kaže nič, da bi se položaj vinogradnikov kaj izboljšal — ob polnih posodah najboljših kapljice, ki je brez cene, obupujejo in čakajo. Ako pristavimo še, da so znani primeri, ko dobe vinogradniki otroci, predno gredo zjutraj v šolo, mesto zajtrka kozarec vina, je silka te bede popolna.

Čitajte in razširjajte
»Glas naroda«!

Modna revija
našega
obrtništva
30. XI. - 4. XII.

Zmagovit uspeh revije

Modna revija je bila v soboto odprta v Trgovskem domu na najsvetlejši način. Udeležil se je seveda pokrovitelj mestni predsednik g. dr. Vladimir Ravnihar z gospo soprogo, počastil jo pa tudi pokrovitelj vsega Obrtniškega tedna ban g. dr. Marko Natlačen z gospo soprogo, a komandant Drav. divizije div. general g. Nedeljković se je opravičil, pač pa je poslal svojo gospodično hčerko s predsednikom Društva lik. umetnikov g. prof. A. Kosom, nadalje smo opazili predsednika ZTOI g. Ivana Jelčina s tajnikoma g. dr. Plesom in g. dr. Pretnarjem ter konzulentom g. Zagarjem, generalnega tajnika ZTOI in poslanca g. Ivana Mohoriča ter poslanca g. dr. Rika Fuxa, načelnika oddelka za trgovino in industrijo g. dr. Marna, predsednika Združenja trgovcev g. Karla Sossa, tajnika Zveze industrijcev g. dr. Adolfa Golijo, zastopnika TPD g. dr. Vrhunec, g. ing. arh. Vladimira Subica, direktorja Tehn. srednje šole g. Reiserja in ravnatelja drugih zavodov, preds. CMD g. ing. Mačkovića, več mestnih svetnikov, zlasti pa zastopnike trgovstva in obrtništva med najodličnejšimi zastopniki in zastopniki ljubljanskega meščanstva. Po otvoritvenem govoru predsednika Obrtniškega društva g. Josipa Rebeke, ki je pozdravil dostojanstvenike in občinstvo ter poudarjal težnje obrtniškega stanu in stremjenja obrtniškega tedna ter namene modne revije, da kupimo le domače blago, so se pričele vrstiti krasne pojave modne revije, ki so s svojimi sijajnimi kreacijami domačih rok očarale vse prisotne.

Prav vse predstave so razprodane, saj je zelo mnogo obiskovalcev tudi z dežele. Na modni reviji je pa tudi toliko najraznovrstnejših lepih modelov, da dobi vsak okus svojega mojstra. Razen salonov, ki smo jih že opisali, dame posebno hvalijo salon »Vera« zaradi izrednega šika in apartnosti. Vedno ima največji aplavz tudi salon Molan zlasti pri elegantnem damskem smokingu, iz spomina pa nikomur ne more živoredeča z zlatom okrašena večerna obleka iz velur transparenta, delo Danice Ravniharjeve.

S prav posebnimi očmi pa dame občudujejo ženske toalete, ki so jih napravili krojači. Posebno interesanten je temno modri Lombarjev damski plašč, ki se spreminja kar na tri načine, da dami odleže pravzaprav za tri plašče. Ali še drugo dobro idejo je imel mest. svetnik g. Lombar, ko je napravil zimski plašč za debeluške, da so v njem sloki in mladeniški, kar smo najmenitnejše videli na g. konferencierju Jelčinu. Tudi krojaški salon K. Pušnik je pokazal sijajen damski plašč s krznom, obenem pa za smučarje dres, ki se ti izpremeni v res eleganten kostum. Seveda ima g. Pušnik tudi izvrstne druge stvari za gospode, prav tako pa se je podpredsednik Obrtniškega društva g. Frane Igljič pokazal za mojstra z vseh strani, namreč s smokingom, športno in prome-nadno obleko ter površnikom in drugim —, a »Gentlemen« — Hlade je g. Jelčina oblekel v promenadno obleko, ki je šele odkrila, kako je ta veselo zgovorni gospod zlešč. Občudvalke se niso mogle nagledati Kvasove plesne obleke in kompleta, prav tako kakor damskega športnega dresa, ki ga je napravil mojster Tone ragon. Enake pohvale so pa deležni tudi krojaški saloni Vinko Šefic in Jelovec ter vsi drugi mojstri. Najbolj izkušene modne dame namreč trde, da je moška izdelava ženske obleke najsolidnejša. Še enkrat moramo opozoriti na najrazličnejše čevlje naših čevljarjev. Mojster Petercel iz Krakovega bi lahko tekmoval z vsako veleumestno firmo, enako pa tudi drugi naši čevljarji, ki so pokazali same odlične in tudi lepe čevlje. Posebno se uveljavlja trdka Janka Ješeta na Miklošičevi cesti »Jeja«, ki je pokazala največjo izbiro. Poleg lepote je pa pri ročnih izdelkih povsod še odlična kvaliteta blaga in trajnost oblike!

Dame z radodarnimi možički pač najbolj hrepene po krasnih kožuškinih in čudovitih krznih, saj smo v tej stroki pri vseh trdkih videli same velikomestne stvari. Tudi z vsem drobižem je modna revija sijajno preskrbljena, od najrazličnejših trdkih in delavnic, zlasti pa opozarjamo na Ketteja, ki je izpopolnil s perilom, klobuki, kravatami itd. vse gentlemene modne revije. Prav izvrstno zabava g. Jelčina dame in gospode z coprijami optika Zajca, seveda pa vidimo na reviji tudi drugo drobnarijo za okras toalete in salona in imamo pri tem v mislih tudi čudoviti porcelan in razkošno steklenino, zlasti pa stariške kozarce trdke Agnola. Modna revija je po priznanju vseh obiskovalcev in gledalcev v resnici zmagovito dokazala, da so naši obrtniki na višku in da nam ni treba več kupovati tujega blaga!

Kamnik

Nov čestni odbor v Kamniku. Pred kratkim smo dobili nov čestni odbor za srez Kamnik. Kakor pa doznavamo, bo v odbor imenovano še več članov iz raznih krajev, ki sedaj nimajo v odboru svojega zastopnika. Tako na primer ni bil imenovan za celo Tuhinjsko dolino noben član, prav tako tudi ne za Homec. Med tem ko so bili samo iz Komende imenovani kar trije člani. (Izpopolnitev pač mora priti, ker bi sicer vse kazalo na to, da se baš komenska stran preveč protežira.)

Trdovratno se v Kamniku vzdržujejo govarice, da bodo imenovani komisarji za kamniško občino, mestno hranilnico in po vrhu še za Meščansko korporacijo. Koliko so te novice osnovane, ne moremo kontrolirati, najbrže so nastale v zvezi z nedavno revizijo na mestni občini in čestnem odboru.

Dnevni dogodki

× Za naše cenjene naročnike smo današnji številki priložili položnice. Prosim jih, naj nam naročnino za mesec december poravnajo najkasneje do 8. decembra. To ne velja za one naše naročnike, ki plačujejo naročnino našemu inkasantu.

Prejšnji mesec smo prosili prijatelje in naročnike našega lista, naj nam bi vsak pridobil vsaj še po dva naročnika. Ugotovljamo, da se jih je mnogo odzvalo naši prošnji, tako da je število naročnikov naraslo na prav zavidljivo višino. Vsem tem prav srčna hvala!

Prosim pa naše prijatelje, da s tem delom nadaljujejo, ker je naša želja, da pri današnji ceni povečamo obseg lista vsaj pri nedeljskih številkih.

× Nacionalna ura. Ob 19.30 bo predaval dr. Bojan Pirc o zdravstvenem stanju našega naroda. Prenos iz Beograda.

× Za poveljnika ljubljanskega voj. okrožja je imenovan sedanji poveljnik celjskega vojnega okrožja g. polkovnik Pogačnik, a za komandanta celjskega vojnega okrožja gre v Celje peš. polkovnik g. Josip Milčević, dosedanja komandanta ljubljanskega vojnega okrožja. Za komandanta mornarske komande je na imenovan kapetan bojnega broda Milan Domajnko, dosedanja poveljnik »Dalmacije«.

× Smrt za narodno umetnost zaslužne Hrvatice. Umrla je soproga hrvatskega kiparja Frangeša ga. Zenska v 63 letu svojega življenja, ki ga je posvetila umetnosti in zaščiti hrvatske narodne umetnosti. Aranzirala je nešteto razstav hrvatskih narodnih vezen in drugih izdelkov hrvatskega kmeta v domovini in v inozemstvu ter s tem pripomogla, da se je jugoslovanska narodna umetnost uveljavila po svetu. Imela je odlične uspehe zlasti za umetnost narodnih noš in ob njeni smrti občutno dvakrat težje, da se slovenske dame mnogo premalo brigajo za to svojo važno dolžnost. Imeli smo sicer nekaj razstav, a edina gđ. Brežčeva je posegla tudi po persisu in v »Etnologu« res sijajno opisala koroške narodne noše. Pokojno Zenko Frangešev pokopljeno danes popoldne v Zagrebu z največjimi častmi, saj je že pred 23 leti ustanovila žensko zadrugo za varstvo hrvatske kmečke narodne umetnosti, obenem je bila pa za to stroko celo referentinja zagrebskega obl. odbora.

× Če hočeš vesel, čvrst in zadovoljen biti, moraš vedno »Naš čaj« piti.

× Zapostavljanje slovenskih brzojavnih delavcev. Na Gorenjskem se vrše v večjem obsegu brzojavna dela ob železnicah in cestah, kjer je zaposlenih nad 50 brzojavnih delavcev. Vsa ta dela, ki bodo trajala še precej dolgo, vodi g. Jovanovič iz Beograda, ki pa je v soboto nenadoma odpustil 21 delavcev in namesto njih telegrafsko poklical 20 novih iz Like. Slovenski brzojavni delavci, ki so splošno znani kot najboljši telegrafarji in katerih poklic gre že sto let iz rodu v rod (Kresničani, Vodičani, Trebanji itd.), ne moremo mirno prenesti tega zapostavljanja, posebno sedaj pred božičem in pred zimo. Tudi če so odpušteni delavci res kaj zakrivil, nikakor ni pravilno, da g. Jovanovič naroča 20 delavcev iz Like, ko je v Sloveniji vseh poklicnih telegrafarjev nad 200, ki so sedaj za zimo vsi brez dela in kruha. Prosim pošteno in železniško ravnanje ter g. bana, da se postavi odločno v bran za pravice slovenskih telegrafarjev.

× 60 letnica vrliga narodnjaka v Radečah. Kdor pozna Paša Karla, mu ne bi prisojal, da je pred kratkim dovršil šesti križ. Mnogo je prebil, pretrpel, a vedno je ostal zvest svojim narodnim in naprednim nazorom; minilo je že trideset let, odkar je v takratnem nemškutarskem Celju v sokolskem kroju nosil sokolsko zastavo iz Mozirja. Tudi v Radečah, kjer ima skromno službo, ni nikoli zatajil svojega narodnega prepričanja; želimo mu še mnoga leta v zdravju in zadovoljstvu.

Nailepše darilo za Miklavža
je zbornik »Slovenska Fotografija«. Dobi se v knjigarnah in pri »Fotoklubu« spedičija Grom, Kolodvorska ulica 41.

× Znatno znižanje cen velenjskega premoga. Gospod minister za šume in rudnike je znižal cene velenjskega premoga, z veljavnostjo od 15. novembra 1935, kakor sledi: za 1 tona lignita na 120 Din, za 1 tona kosovca na 100 Din, za 1 tona orehovca na 90 Din in za 1 tona zdroba na 80 Din. Navedene cene veljajo franko vagon premogovnik.

× Kako je s podvlakovodjo. Službeni list kr. banske uprave Dravske banovine z dne 20. novembra 1935. leta, 93. kos, prinaša uredb o razporeditvi zvanj zvanjnikov I. in II. kategorije in služiteljev. Vlakovodja, zvanjnikov I. kategorije se po tej novi uredbi imenuje podvlakovodja in ne vlakovodja, dasi opravlja službo vlakovodje. Marsikdo izmed nas opravlja že to službo 10 do 15 let, zakaj in kako mora to biti, da po 15 letih ni več vlakovodja, temveč podvlakovodja? Mogoče bi nam znali odločilni činitelji to pojasniti. Ker mi si tega ne moremo drugače tolmačiti, kakor tako, da bo prišel v službeni voz še en vlakovodja, tako da bosta opravljal sedaj službo vlakovodja in podvlakovodja. Ali pa, da podvlakovodja manj odgovarja za svojo službo kot vlakovodja. Nadalje si ne moremo predstavljati tega, da bi po naši 25-letni službi morali vedno kot podvlakovodje voziti samo tovarne vlake in mislilo, da po svojem vestnem službovanju nismo tega zaslužili! Ker naše moči pešajo in ne moremo več tako skakati pozimi po celem snegu, kot smo to delali, ko smo bili mladi, in kar je brezpogojno potrebno pri tovarnih vlakih. Zato je bil napravljen na odločilnem mestu tako zvani rang, da se upošteva pri dodelitvi uporaba in starost, da se, ko so moči izčrpane, vsakemu nekoliko olajša služba. Zakaj se sedaj tega ne upošteva? Zakaj se nas sedaj zapostavlja? Ali nimamo vseh predpisanih izpitov? Saj

smo vendar delali službo n. pr. pri prevratu, ko smo bili po 80 ur neprenehoma v službi, brezhibno, nadalje pri raznih večjih prireditvah. Torej na vse to se nas sedaj zapostavlja, da nas »mladi« zasmehujejo, češ kaj bo ta, ki ne bo nikdar vlakovodja. V resnici je pa to že 15 let. Kako se mora tukaj obdržati disciplina, ki je pri naši stroki najbolj potrebna? Zakaj se dela sedaj tako z nami? Odkar stoji železnica, ni obstajalo drugo ime kot sprevodnik, vlakovodja in nadsprevodnik. »Pod« ni bilo zapisano in se ni imenovalo nikjer. Upamo pa, da se bo našel strokovnjak, ki bo razumel naše težnje in smo trdno prepričani, da se bo zavzel za nas. Da bomo šli zopet z veseljem v službo kot smo šli nekdanj, v nadi, da se nas po tolikih letih ne zapostavlja ter ne bomo mrzili po nepotrebnem službe in vse kar se sedaj uvaža!

Liubliana

DNEVNA PRATIKA

Torek, 3. decembra. Katoličani: Frančišek Ks. Pravoslavni: 20. novembra, Grigor.

DEŽURNE LEKARNE

Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

* O Jožetu Grašku, ki je v preiskovalnem zaporu zaradi sleparskega kupčevanja s hranilnimi knjižicami, se po Ljubljani in tudi po deželi širijo vesti, da bo v kratkem spet zunaj. Te vesti med lahkovernimi ljudmi razširjajo pač taki, ki imajo interes na tem, in zato begajo ljudi, da bi policija morda tudi njim ne stopila na prste. Policija bo gnala stvar tako daleč, da ugotovi vse oškodovance in višino škode, zato bo pa izdala občinstvu še poseben poziv, naj se javijo vsi oškodovanci. Graškove žrtve naj se torej javijo brez skrbi!

* Naši natakariji v tujini. Pri nemških, francoskih, angleških in drugih tujih natakarijih je običaj, da se medsebojno zamenjujejo in s tem omogočijo priučenje tujih jezikov. Našim natakarijem je bilo to do zadnjega časa onemogočeno. Zveza gostilničarjskih združenj v Ljubljani je po dolgotrajnem trudu vseeno premostila razne težkoče, ki so vezane v sedanji brezposelnosti z izmenjavo naših uslužbencev s tujimi natakariji. Posrečilo se ji je dobiti dovoljenje od nemške vlade, da lahko zaposlimo za eno leto 10 naših natakarijev v Nemčiji. Ugodno rešitev pričakujemo tudi od čeških in francoskih podjetnikov. Prvi poizkus izmenjave se je ravno kar izvršil in je kavarna »Emona« v Ljubljani že poslala nekega svojega uslužbenca za 6 mesecev v Dresden, zato pa je morala od istega nemškega podjetja sprejeti za isto dobo nemškega uslužbenca. Prepričani smo, da bo ta zamenjava v veliko korist našim mladim natakarijem. Opozorjamo na to občinstvo, da ne bi bilo morda kakih napačnih tolmačenj in nepotrebnih nesporazumov.

2.000.000 Din

lahko dobite, ako naročite srečko razredne loterije pri najsrečnejši kolekturi

Konstantina L. Ješića - Batlije

Beograd, Zanatski dom

Prospekt brezplačno. Pišite takoj!

* Posebno prisrčen Miklavž, ki pride brez parkljev, bo obdaroval pridne otroke na dobrodelnem Miklavževem sejmu v Kazini v četrtek 5. t. m. ob pol 17. Dostop na celodnevni sejm vsotnine prost, le k popoldanski Miklavževi prireditvi plačajo otroci Din 2—, njihovo spremstvo pa Din 5—. Zvečer čajanka s plesom in Miklavž za odrasle. Posebej se opozarjamo, da dobite na dobrodelnem sejmu najbolj originalna in okusna darila iz vseh krajev države po izredno nizkih cenah, kakor tudi lepe igrače za otroke! Vabljeni vsi!

* Nenavaden strup je pila 20letna natakarija Peregrina v Vižmarjih, ko se je zastrupila z mažo za kurja očesa. Dobro ji ni storilo in so jo morali prepeljati v bolnico, kjer jo bodo po lahko izlečili.

* O življenju v drevesu bo v sredo ob 19. govoril ban. refrent g. Anton Flego v okvirju rednih predavanj podružnice SVD v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi. Ta priljubljene predavatelj bo opisal vse skrivnostne čudeže rastlinskega življenja, da predavanje priporočamo vsemu občinstvu, ker bo spoznalo, kaj drevo vse dela in zna.

* Akcija mestne občine za pomoč našim najbednejšim in najmlajšim sramežljivim poteka ugodno. Posebno pa je odziv med šolsko mladino hvalevreden in razveseljen. Nekateri razredi kar tekmujejo med seboj, kdo bo nabral več podpisov za to res važno akcijo. Pogrešamo pa odziv med premožnejšimi sloji Ljubljane, ki pa, upamo, ne bodo zaostali za drugimi in žrtvovali po svoji moči za otroke.

* Kmetsko-prosvetno društvo »Brazda« ima danes ob 20. uri pri »Mikliču« svoj redni diskusijski večer.

* Dva nevarna vlomilca sta pobegnila v noči od nedelje na ponedeljek iz novih policijskih zaporov v stari Šentpetrski vojašnici. Pobegla Čermerlj in Drole sta zelo nevarna kriminalna tipa, i sta bila v preiskavi zaradi večih vlovov. V zaporu sta omrežje v oknu, ki najbrže ni preveč močno, odrinila s posteljnimi deskami, nato pa zlezla na dvorišče in čez 2 m visok zid ušla na cesto ter izginila v megli in temi. Naša iznajdljiva in budna policija jih bo gotovo prav kmalu našla, če ne prej, pa gotovo pri novem

vloemu, ki ga bosta skoraj sigurno poskusila takoj, da se spet založila za pohajkovanje in opremita nove latinske podvige.

* Samomor, ker ni mogel vrniti posojila. Mestni delavec A. Z. si je pri svoji 92letni materi izposodil nekaj denarja, da si je postavil hišico na Galjevici. Denarja pa v dogovorjenem roku ni mogel vrniti in ga je tožila. Ali se je stara ženica sama odločila za tožbo, ne bomo raziskovali. V nedeljo jo je toženi obupano prosil, naj odstopi od tožbe, toda mati se ni dala pregovoriti in 60letni sin si je to vzel tako k sreči, da se je včeraj jutraj v svoji hišici obesil.

* »Kraljičina ljubljene« je naslov nove operne premiere, ki se vprizori v torek dne 3. t. m. v operi. Delo je napisal skladatelj Rud. Wagner-Regeny in srednja evropska kritika smatra to opero kot eno najboljših in najlepših opernih del najnovejšega časa. Premiera je bila šele februarja letošnjega leta. Snov je zajeta iz angleške zgodovine in predstavlja angleško kraljico Marijo Tudor. Dirigira ravnatelj Polič, režira Debevec. Nova inscenacija je napravljena po osnutkih inž. arh. Franza, zgodovinski kostumi so se izdelali v gledališki krojašnici pod vodstvom g. Remžkarja in ge. Pirmanove. Premiera je za red C.

Kino Sloga
Ljubljanski Dvor Tel. 2730

Na vsesplošno željo Ljubljane, ki si želi smeha, zabave in razvedrila

danes ob 16., 19.15 in 21.15

Najboljša burka iz kmetkega življenja

Če žene stavkaio

Trude Marlen, Paul Richter

Kot veliko senzacijo zlasti za naše dame:

„Najnovejše modne senzacije“

in najnovejši zvočni tednik o Abesiniji

* Zanimivo skioptično predavanje pod naslovom »Od Sušaka do Cetinja« priredi železničarski krajevni odbor Jadranskega železnice v Ljubljani drevi ob 20. v dvorani Sloga v Pražakovi ulici (poslojpe direkcije državnih železnic). Predava g. Milan Püzy iz Zagreba.

* Sveti Miklavž v operi. To bo veselo in živahno v naši operi v četrtek 5. t. m. ob 15. uri, ko se bo vprizoril Nedbalov balet »Od bajke do bajke«, vmes pa nastopi Miklavž (g. Gregorin) z vsem svojim spremstvom. Starše opozorjamo, da sprejema vratar opernega gledališča darila za otroke, ki naj bi bili obdarovani z odra. Veljajo cene od 24 Din navzdol.

* Sokol Ljubljana-Siška priredi jutri ob 20. v Sokolskem domu telovadno akademijo z novimi telovadnimi skladbami.

* Sokol Ljubljana II vabi svoje članstvo in prijatelje na Miklavževanje, ki bo v četrtek ob 18 za mladino in ob 20 za odrasle v lokalu na telovadišču na Prulah.

Maribor

△ Narodno gledališče. Torek 3. dec. ob 20: »Majda«. Red C. Sreda 4. decembra ob 20: Koncert Zagrebskega kvarteta. Red A. Četrtek 5. decembra: zaprt.

△ Protituberkulozni dinar je dosegel v mesecu novembru vsoto 194.454 dinarjev, ki so namenjeni za gradbo azila za tuberkulozne v Mariboru. Izven stanovanske akcije je Protituberkulozna liga prejela od tvrdke Thoma 200 Din, od tvrdke Freund 200 Din, nadalje sta darovala g. Bela Weiss 100 Din in g. Podlišnigg 1000 Din. Vodstvo azilnega sklada PTL se vsem darovalcem lepo zahvaljuje.

△ Vesel gledališki večer priredita danes ob pol 21 v »podnjih prostorih« Kazine bivša člana Narodnega gledališča v Novem Sadu zakonca Kazarović. Na sporedu so razne duhovite komedije Averčanka in Pecije Petrovića.

△ Krvav pokolj v Framu. V nedeljo zvečer so popivali v neki framski gostilni fantje. Med njimi je bil tudi 26 letni krojaški pomočnik Jože Mom. Ko se je vračal okoli 20 domov, so ga brez vsakega povoda nenadoma napadli Ludvik Kugel, Anton Grašič in Franc Kovačič. Nastal je splošen pretep, med katerim so fantje potegnili iz žepov nože in pričeli udrihati drug po drugem. Pretepa je bilo konec šele, ko se je zgrudil ves v krvi 23 letni delavec Anton Grašič. Jože Mom ga je z nožem zadel v vrat in mu prerezal žilo odvodnico. Nesrečni Grašič je po nekaj minutah izkvravel in izdihnil. Težje rane na glavi je zadobil pri pretepu tudi Franc Kovačič, nekaj vbojiljavev v roko pa Jožef Mom. Zaklanega Grašiča so prepeljali v mrtvašnico, Kugla in Moma so pa vklenili orožniki, ki ju bodo izročili sodišču.

Izdelovanje posteljnih odej iz vate, volne in puha. Izgotovljene odeje v veliki izbiri od dinarjev 75— naprej. — F. TAVAK, Maribor, Koroška cesta 8.

△ Napad iz zasede. Snoči se je vračal v pozni uri domov iz neke gostilne v Novi vasi 21letni tovarniški delavec Maks Prosenjak. Nenadoma pa je planil nanj iz zasede neznan moški in ga udaril s kolom tako močno po glavi, da se je z razbito lobanjo zgrudil nezavesten. Ko so ga našli ljudje, so poklicali reševalce, ki so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico. Prosenjak se še do danes ni zavedel.

△ Strupena ljubosumnost. V nedeljo zvečer je bil na neki gostilniški zabavi v Studenčih tovarniški delavec Štefan Bukšek ter mnogo plesal z nekim dekletom. To pa ni bilo povsede dekletovemu fantu, ki je nekajkrat opozoril Bukška, naj pusti dekle na miru, za kar pa se

vneti plesalec ni zmenil. Svojo neposlušnost pa je drago plačal. Ko se je vračal sam domov, je za njim prihitel fant njegove plesalke in mu z nožem prizadejal več nevarnih vbodiljavev. Bukšek se zdravi v bolnišnici.

△ Ptčka se je vjela. Postavna Lizika H. je v soboto zvečer oprezovala po ulicah za moškimi, dokler se ni v njene mreže ujel neki Matija U. Lizika ga je zvalila v gostilno, kjer je z njim popivala. Ko pa je Matija hotel poravnati vitek, je dognal, da mu je izginila denarnica. Ptčvine je osumil Liziko in ko mu ta zlepa ni hotela vrniti denarja, jo je odvedel na policijo, kjer so oba zaslišali in Liziko preiskali. Vse njeno tajeenje je bilo zaman, ko so našli v nogavici ukradeni denar. Lizika bo morala pred sodnike.

△ Odlični »Zagrebski godalni kvarteti« profesorjev zagrebske Muzičke akademije Miranova, Grafa, Aranaya in Fabbria in ki je z največjim uspehom nastopal v tujini, nastopi z izbranim in zanimivim sporedom v sredo dne 4. decembra v mariborskem gledališču. Koncert bo za red A.

△ Studenška občinska uprava je izdala na soobčane proglas, v katerem javlja, da bo po zgledu drugih velikih občin tudi studenška občina organizirala pomožno akcijo. Dobrosrčne Studenčane in Studenčanke prosi občina za pomoč v obliki enkratnega prostovoljnega prispevka v zimsi bodnostni sklad za najrevnejše Studenčane. Pomoč, največ v živežu, se bo dajala le resnično potrebnim, nikakor pa ne osebam, ki bi hotele izrabljati dobrodelnost vrlih studenških darovalcev. Za vsak dar se občinska uprava zahvaljuje že v naprej.

△ S steklenico nad očeta. Na Koroški cesti se je 52letni Ivan R. sprl s svojim sinom zaradi neke malenkosti. To pa je sina tako razburilo, da je pograbil steklenico in z njo udaril očeta po glavi.

△ Grajski kino. Danes velik ekspedicijski film »Divji tovari«. Še nikdar niste videli tako napetih dejanj, kakor prav v tem filmu. Lov in boji z divjimi zvermi.

△ Kino Union. Do vključno srede senzacionalni film »Artistic« s Harry Pielom in njegovimi čudežnimi dresiranimi živalmi. Sledi svetovna senzacija, film »Ne pozabi me« z Benjaminom Gigliem in Magdo Schneiderjevo. Pozor! Za Miklavža od 5. do 9. decembra dnevno ob 14. uri posebni film za mladino »Janko in Metka«. Izredno nizke cene.

△ Tujski promet. V novembru je bilo pri policiji v Mariboru prijavljenih 2076 tujcev. Od teh je 697 inozemcev: 74 oseb z Dunaja, 40 iz Graza in 583 iz drugih inozemskih krajev.

Celje

■ Celjsko obrtništvo je v okviru obrtniškega tedna priredilo v nedeljo 1. decembra manifestacijsko zborovanje v dvorani Obrtnega doma. O težnjah in zahtevah obrtništva je govoril g. Lečnik tozadevno resolucijo, katera bo odposlana ministrskemu svetu in banki upravi, je prečital g. Koren.

■ Brezposelnih je imela celjska Borza dela dne 20. novembra v evidenci 377, od teh 51 žensk; dne 30. novembra pa že 442 brezposelnih; od katerih je 56 žensk. V 10 dneh je torej samo v Celju število brezposelnih naraslo za 65 oseb.

■ Novi grobovi. Dne 29. p. m. je v tukajšnji bolnici umrla 59-letna dninarica Pilko Jera iz Celja; dne 30. p. m. pa 85-letni Rihard Matija, kočar iz St. Jurja ob juž. žel. Naj v miru počivata! Žalujemo naše sožalje!

■ S kozolca je padel in si močno poškodoval levo nogo v kolenu 35-letni Zohar Anton, delavec iz Krekove ceste v Celju.

■ Od Sušaka do Cetinja je naslov predavanju, ki ga priredi krajevni odbor Jadranskega železnice v petek 6. decembra ob 20. uri zvečer v meščanski šoli pod okriljem Ljudske univerze. Predaval bo so-trudnik »Foto-revije« g. Milan Fizi iz Zagreba.

■ Sklepi tajne občinske seje, ki se je vršila pretekli petek zvečer. Mestna občina bo znižala plače onim nameščencem, ki so aktivni ali upokojeni državni ali banovinski nameščenci in imajo nad 800 Din mesečnih dohodkov. Plače se bodo znižale za 20 odstotkov. Enako se bodo znižale plače onim poročenim uradnicam, ki prejemaajo mesečno nad 1000 Din, in sicer na isti način, kot so bile znižane drž. nameščencem. Če bo banska uprava proti temu stališču celjske občine, se naj skliče anketa vseh avtonomnih mest, da bi se izvedla redukcija povsod enako. Iz mestne službe so z 1. marcem 1936. odpušteni mestni fizik g. dr. Rebernik, obč. zdravnik dr. Hočevar, zdravnik šolske poliklinike dr. Fischer ter policijski poveljnik Pribošič. Obenem se razpišejo mesta novega policijskega poveljnika, mestnega fizika in 10. ščitne sestree.

■ Gledališče. Drevi ob 20. ura gostovanje ljubljanske drame s Henrik Bahrovo komedijo »Otroci«. Vstopnice v knjigarni »Domovina«.

Radio

Torek 3. decembra

Ljubljana: 11.00 Šolska ura: Kaj bi morala mladina vedeti o našem obrtniku (g. Josip Pretnar) — 12.00 Reproducirana glasba — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.00 Napoved časa, objava sporeda, obvestila — 13.15 Slovenska narodna pesem, izvaja pevski kvartet s spremljevanjem radijskega orkestra — 14.00 Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00 Radijski orkester — Vzgojni pomen cerkve (g. dr. Stanko Gogala) — 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Večer ruskih pesmi in arij, poje baritonist g. Cveto Švigelj — 21.00 Prenos evropskega koncerta iz Varšave — 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda — 22.30 Angleške plošče.

Gospodarstvo

Gospodarske izkušnje učijo
Pismo iz Zasavja

Radeče, 1. decembra.

Kakor znano je bila letos izredno dobra letina za sadje, zlasti za jabolka, ki so obrodila po vsej Dolenjski v obilni meri. Ljudje že dolgo ne pomnijo tako bogatega pridelka. Obrodilo so zlasti kanadke in voščenke, bobovec in belčnik, mošančki in parmene, ki so jih pokupili številni trgovci po sprejemljivih in tudi ugodnih cenah. Kupčije pa še trajajo, ker imajo naši kmetovalci precejšnje zaloge za spravljene jabolke. Kakšne so cene? Najboljše se plačujejo kanadke in voščenke ter parmene. Pravilno sortirana, odbrana jabolka teh vrst, velika v premeru 6 do 7 cm se plačujejo od 2 do 2,25 Din, srednje vrste se plačujejo pa od 1,50 do 2 Din, slabše kvalitete pa izpod 1,50, toda ne ceneje od 1 Din.

Pri letošnji kupčiji s sadjem se je velik preloščilo. Znan mi je slučaj, ko je pripeljal kmet sadje z vozom na skladišče k trgovcu. Jabolka so bila vsa obtočena, delno že nagnita, brččas jih je otresele z dreves, dalje so bila nesortirana, pomešana vsa vprek z raznimi sortami. Razume se, da jih je moral peljati nazaj ter da ga je ta pouk s strani trgovca stal razmeroma veliko. Prav je imel trgovec, ker skuša uveljavljati naše blago v mednarodnem svetu kot prvovrstno, sposobno konkurence s tujimi tržišči. Vedno kmetovalcev ni poučena o obriranju in sortiranju sadja. Po večini ne znajo niti pakovati, ameriški zaboji in pravilno polaganje jabolk v nje jim je tuje. Ne zavedajo se, da hoče imeti kupec le prvovrstno sortirano blago ter da drugo zametuje. Pri prevzemu blaga na postajah se šele učijo, kako blago se lahko spravi v denar, kajti slabo robo vozijo domov, ki jo bodo morali porabiti za jabolčnik ali žganjkuho.

Iz navedenega sledi, da bi se moralo našega kmetovalca predvsem poučiti, kako mora ravnati pri kupčiji sadja, da ne bo imel brezpotrebne izgube, dela in jeze. Naše sadjarske podružnice bi morale seznaniti sadjarje o tej prepotrebni vedi. Prirediti bi se morali v prvi vrsti poučni tečaji, kako odbramo in vlagamo sadje v zaboje. Kmetovalci pa bi morali kazati zato potrebno zanimanje ter že vendar enkrat ovreči škodljivo načelo: česar moj oče ni znal, tega tudi meni ni potreba.

V tem oziru je vsekakor pohvaliti sadjarsko podružnico v Boštanju ob Savi, ki je sprico dobre sadne letine organizirala pa-

kovalni tečaj s podporo sreskega kmetijskega odbora za vse naše ljudi, ki se zanimajo in ki streme po prepotrebni izobrazbi. V tečaj je prihitelo precej mladeničev iz raznih občin sresa, ki ga je vodil predsednik občine g. Dobovšek Franc. Za zelo agilnega se je izkazal predsednik SVD g. Alojzij Drmelj, ki je v ta namen dal svoje prostore. Tečajniki so si ogledali novozgrajeno sušilnico, ki ima 10 les, v kateri se lahko suši naenkrat 500 kg sadja in to za ceno 50 Din. Učiteljstvo je šlo sadjarski podružnici zelo na roko. Uredilo je v šoli lepo uspešno sadno razstavo, kjer so številni obiskovalci imeli priliko videti, kako se pravilno pakuje o ameriške zaboje. Razstavljenih je bilo 62 zabojev vzorov pakovanega sadja in to zlasti zlata parmene, kanadke in dolenjska voščenka. Tečaj je posetil tudi kmetijski referent g. Gabrijel Ambrož iz Krškega, ki je kot tak zastopal sreski kmetijski odbor. O delu in uspehu sadjarske podružnice v Boštanju se je izrekel zelo laskavo. Zeleti bi bilo, da bi take tečaje in razstave v bodoče priredile tudi druge sadjarske podružnice v krškem srezu.

Da se je letos tudi nam odprl sadni trg v tako številnem obsegu, mora biti zelo razveseljivo zlasti za naše obubožane kmete, ki so gospodarsko popolnoma na robu propada. Edini pomembnejši dogodek so bila letos jabolka, katerim so kmetje posvetili vse premožnosti. Pri obilici poslovanja v vinogradu, na polju in senogetih, se je le preveč pozabljalo in zanemarjalo sadovnjake. Povečini niso drevja gnojili ne z navadnim ne z umetnim gnojilom. Spomladaj niso bog zna kako čistili drevja, le tu pa tam so poskopili sadna drevesa z arborinom ali žveplenoapnenno brozgo in še to zelo površno, kadar jim je dopuščal čas. Pri vsem tem je res čudno, da so drevesa obrodila obilen plod, ki je nudil kmetovalcem precejšen zaslužek.

V bodoče bo potreba posvetiti tej prekoristni panogi kmetijstva vse več pozornosti in skrbnega dela v pravem času. Zakaj bi vendar omalovaževali sadjerejo, ko je dokazano, da je baš sedaj, ko je kriza na vrhuncu, mnogo pripomogla k delnemu zboljšanju kmetijskega stanja. Sadjarske podružnice na plan! Z uma svitlim mečem, z vzajemnim pomaganjem ter izpopolnjevanjem hočemo dvigniti našega kmeta, da bo živel kot je primerno za njegov številni stan v Jugoslaviji.

Poljsko-nemško gospod. sodelovanje

Podpis poljsko-nemške trgovinske pogodbe, ki je bila nedavno sklenjena, je naša živahen odziv svetovne javnosti. Ta pogodba ima za obe državi tem večji pomen, saj je bil med obema državama pravi gospodarski boj, ki je trajal nad 10 let in vsi poskusi, da se najde gospodarski izhod je ostal brezuspešen, saj so se vršili samo brezplodni pregovori raznih organizacij in institucij. Sedaj pa je bila sklenjena gospodarska pogodba, ki sloni na klavzuli največjih ugodnosti in ki je končno likvidirala ta dolgoletni gospodarski spor.

Analiza posledic te pogodbe za gospodarstvo ene kakor druge države bo postala verjetno predmet pogostih razmotiranj. Vredno pa je, da omenimo posledice, ki jih je imel ta spor na gospodarstvo poljske države.

Predvsem se more že sedaj poudariti, da so v teku teh 10 let, zaradi nemogućnosti uvoza industrijskih predmetov iz Nemčije, zrasle v Poljski številne gospodarske panoge, ki so mnogo pripomogle do gospodarske samostojnosti Poljske. Šele pod pritiskom razmer se je zavedla poljska javnost, kako enostranski je bil predvojni razvoj poljske gospodarske usmerjen na zahod in zahod, ko je morala iskati druga tržišča za svoje blago izven teh dveh pravcev. Tu je prišla posebno do izraza smer na jug preko Donave in a sever preko poljske luke Gdynje. Ta spor je posebno občutilo tudi poljsko gospodarstvo, ki je nosilo izgube v obliki nizkih cen živilskih potrebščin, a nekatere vrste proizvodov, ki niso mogle najti tržišča, so morali celo reducirati. Pretekla gospodarska vojna med Poljsko in

Nemčijo je bila s stališča poljskega kmetijstva nezaželjena in celo škodljiva. Sedanja trgovinska pogodba med obema državama je to stanje popravila.

Najvažnejši pogoj za pravilno delovanje te pogodbe, bo nesporno vplačilo potom klinger, o katerem so se vršila daljša pogajanja. Če se bodo mogle prebroditi vse tehnične zapreke, bo tudi ta pogodba delovala zelo ugodno. Velik kontingent, ki je odobren za izvoz svinj v Nemčijo, bo povečal splošni poljski izvoz v tem področju za 25 %, kar bo brezdvoma povoljno delovalo na stabilizacijo cen za svinje v Poljski, ker je dosedanj višek, ki je bil zaradi pomanjkanja tržišča potrošen v državi, precej zniževal njihove cene. Slične posledice bo imel tudi izvoz surovega masla, masti, jajc in posebno gosi, ki niso mogle izven Nemčije nikjer najti tržišča. Velik pomen bo imela pogodba tudi za izvoz obdelanega in neobdelanega lesa iz Poljske. Gospodarski krogi Poljske se nadejajo, da bi moral izvoz kmetijskih proizvodov zaradi pogodbe porasti, v kolikor ne bo zaradi oblike klinger preveč otežkočen za 20 do 30 milijonov zlotov. Kljub raznim pogojem, ki vplivajo na notranjo potrošnjo kmetijskih pridelkov v Nemčiji, bi moglo postati to tržišče za kmetijske izdelke iz Poljske najvažnejše za angleškim v Evropi in to tem bolj, ker je to najbližje sosedno tržišče. Poljska bo sedaj mogla prenehati s forsiranjem izvoza izdelkov nekmetijskega izvora, kakor tudi s proizvodnjo industrijskih predmetov, ki so se pokazali za poljsko narodno gospodarstvo nerentabilni.

izkazalo, da je njih delovanje škodljivo celokupnemu gospodarstvu.

— Ekskurzija češkoslovaških izvoznikov na Balkan. Koncem februarja bodo priredili češkoslovaški izvozniki in uvozniki ekskurzijo v večja trgovska središča na Balkanu. To potovanje je namenjeno zlasti medsebojnemu spoznavanju in navezanju tesnejših gospodarskih stikov.

— Pribavljanje trgovskih obvestil iz inozemstva našim državljanom. Ministrstvo za zunanje zadeve je z razpisom z dne 3. avgusta 1935 K br. 7735 pojasnilo, da podlegajo prošnje naših trgovcev in obrtnikov, s katerimi naprošajo naša predstavništva v inozemstvu za razna obvestila ali naslove inozemskih firm in na katere dobivajo samo kratak odgovor, po tolmačenju ministrstva financ samo taksi 5 Din (po tar. post. 1 taksne tarife). Kolkovanje takih prošenj s kolkom za 20 Din ni potrebno, ker odgovori odnosno obvestila nimajo značaja izpričevala ali potrjena, po tar. post. 3 in 4 taksne tarife, pa tudi ne značaja formalnega rešenja, proti kateremu bi bila mogoča pritožba.

— Ameriški izvoz v Abesinijo in Italijo. Po uradnih podatkih se izvoz blaga iz Amerike v Italijo in Abesinijo v prvih 20 dneh meseca novembra sorazmerno napram istemu

razdobju preteklega meseca ni ne povečal ne zmanjšal.

— Nova romunska uredba o deviznem prometu razlikuje močne in slabe devize. Devize, ki se glase na slabe valute, so v glavnem osvobodene vseh omejitev. Pri narodni banki se je ostvaril poseben fond, v katerega se tečaj dohodki posebnih izvoznih carin; tako pripadajo temu fondu 12 odstotne carine za izvoz petroleja in nekih drugih proizvodov. Nova uredba je stopila v veljavo 1. decembra. Dotlej se imajo izdati vsi pravilniki, ki so potrebni za njeno izvajanje.

— Španska preusmerja svojo trgovino. Ministrski predsednik Chapaprieta je v parlamentu prečital načrt zakona, s katerim se vlada pooblašča, da spremeni v skladu s sedanjimi potrebami španske zunanje trgovine carinske tarife in uvede uvozne kontingente za posamezne vrste blaga. V utemeljitvi tega predloga je med drugim navedel, da se more pasivnost španske trgovinske bilance ublažiti le, če se vladi dajo pooblastila, na podlagi katerih bo lahko pravočasno in pravilno vplivala na razvoj španske zunanje trgovine. Načrt zakona vsebuje med drugim tudi določbo, da sme vlada pri pogajanjih za nove trgovinske sporazume omejiti načelo o največjih ugodnostih za posamezne države na določene vrste blaga.

Borzna poročila

DEVIZE

Curiah, 2. decembra. Beograd 7-02, Pariz 20-38, London 15-26, Newyork 309-50, Bruselj 52-3250, Madrid 42-25, Amsterdam 209-45, Du-

naj 56-60, Berlin 124-45, Stockholm 78-65, Oslo 76-65, Kopenhagen 68-1250, Praga 12-80, Varšava 58-2250, Atene 2-90, Carigrad 2-45, Bukarešt a2-50, Helsingfors 6-72, Buenos-Aires 0-85.

Ljubljana, 2. decembra: Amsterdam 2975-70—2990-29, Berlin 1756-08—1769-95, Bruselj 742-49—747-56, Curiah 1421-01—1428-08, London 216-41—218-47, Newyork 4362-54-4398-86, Pariz 289-60—291-03, Praga 181-78—182-89, Trst 353-87—356-96.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Zagreb, 2. decembra: 7% investic. posojilo 78-50 bl., Vojna škoda 358—362, dec. 357 den., 4% agr. obveznice 43 den., 7% Blerovo posojilo 69-75—70—70, 8% Bler 79-50—81—80, 6% beglučke obveznice 60—61, Narodna banka 6400 den., Agrarna priv. banka 233, Dunaj-Zagreb 884-50—894-50—889-50, Dunaj-Beograd 888-20—870-26, Grčija-Zagr. 29-65—30-35—30, Grčija-Beograd 30-25 ponudba, Pr. klir. London-Zagreb 253-15—256-75—253-95, London-Beograd 258-80—252-20, Priv. kliring Madrid-Zagreb 646-50—656-50—651-50, Madrid-Beograd 650 povpr., Priv. klir. Berlin-Zagreb 1476-50—1486-50.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Novi Sad, 2. decembra: Pšenica bačka 160—163, bačka ladja Tisa in Begej ne notira, slavonska 161—163, sremska 163—165, banaška 160—162. Oves in ječmen neizpremenjen. Rž ne notira. Koruza bačka, sremska in banaška stara neizpremenjena, nova 94—96. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Sokolstvo

Mogočne sokolske proslave
1. decembra

Prvi december, naš največji državni in sokolski praznik je tudi Sokolstvo kraljevine Jugoslavije proslavilo na zelo svečan način. Vse edince širom naše države so priredile svečane akademije, proslave in zborovanja. Na vseh teh praznovanjih se je poudarjala neomajna ljubezen do domovine, njenega najvišjega predstavnika prvega Sokola Nj. Vel. kralja Petra II., obenem pa se je Sokolstvo s pietetu spominjalo ustvaritelja našega narodnega osvoboditelja in zedinjenja blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Jugoslovansko Sokolstvo je na letošnji državni praznik ponovno obnovilo prisego, da bo zvesto čuvalo oporo kralja Mučenika in čuvalo Jugoslavijo, njeno samostojnost in edinstvo do zadnje kaplje krvi.

Na sokolskem Taboru

se je zbrala številna sokolska družina k proslavi državnega in sokolskega praznika. Dvorana je bila razsvetljena, oder pa okusen okrašen z državnimi zastavami in zelenjem, v sredini s sliko prvega Sokola, mladega kralja Petra II. Slavje je otvorila godba Sokola I s slavnostno koračnico, narkar je otvoril sejo starosta br. inž. Beve, ki je v svojem govoru poudaril pomen našega največjega praznika za državo in Sokolstvo. Sledilo je nato čitanje savezne poslanice, dnevu primerne deklaracije in recitacije. Po prevedbi dece v naraščaj, naraščaja v članstvo in zaobljubi novega članstva, so vsi zapeli sokolsko himno »Hej Slovani«, narkar je bila svečanost zaključena.

Pri ostalih sokolskih društvih

pri Sokolu Ljubljana II, Ljubljana III, Ljubljana IV, Ljubljana-Siška, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Zg. Šiška, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Vič so bile tudi lepe uspele proslave. Povsod se je poudarjal pomen državnega in sokolskega praznika, prečitala savezna poslanica in izvršila prevedba dece v naraščaj, naraščaja v članstvo in zaobljuba novega članstva. Sokolstvo je znova dokazalo, da ljubi svojo veliko do-

movino Jugoslavijo in da bo zvesto čuvalo oporo blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja »Čuvajte mi Jugoslavijo!«.

Uspela akademija Sokola
Maribor-matica

Uvod v proslavo državnega praznika je bila akademija v Narodnem gledališču v soboto zvečer, ki jo je priredil Sokol Maribor Matica. Občinstvo je gledališče napolnilo do zadnjega kotička ter z velikim navdušenjem sledilo izvajanju sporeda. Treba je takoj reči, da je letošnja akademija Sokola Matice prekosila vse dosedanje in da so bili zadovoljni prav vsi. Spored je otvorila z državno himno vojaška godba pod vodstvom kapelnika Svobode, ki je nato zaigrala še Smetanovo Slavnostno predigro. Sledili so nastopi posameznih oddelkov, izvajani z veliko preciznostjo. Za danes naj omenimo, da so občinstvu najbolj ugajale vrhunske proste vaje članov in članic, skladba Furiant ženskega nižjega naraščaja in »Polonaise« sestava dr. Murnika, ki so jo izvajali člani. Posebno viharnega priznanja pa sta bila deležna br. Konrad Grillec in Jože Primožič, ki sta pokazala nekaj poljubnih prostih vaj za olimpiado v Berlinu. Veliko zanimanja je vzbudil tudi nastop trgovsko-obrtnega naraščaja. Uspela akademija je ob velikem navdušenju občinstva zaključila Sokolska koračnica.

Vinska moč, električna sila

Prej pa ne gremo daleč, si je menda mislil 41letni hlapec Ivan Rudolf, stanujoč v Ljubljani, Kotnikova ulica 16. V neki gostilni so se duhovni razburili. Prišlo je do pretepa. Zabliskali so se tudi noži in nekdo je Rudolfu kar celo brado prerezal čez pol.

V Grosupljem je 23letni delavec Franc Skallja pleskal tamkajšnji transformator Kranjskih deželnih elektrarn. Med delom je prišel v pretesno bližino električne žice, po kateri gre 20 tisoč voltov močan tok. Tok je delavca potegnil nase. Skallja je dobil pri tem močne opekline na desni roki. Pri padcu s transformatorja pa se je še tudi nekaj poškodoval na nogah.

Po vinu glava boli. O tem se je prepiral 37letni ključavničar Andrej Nagode, ki stanuje v Cerkveni ulici 20. Dne 29. prejšnjega meseca je malo motovilil po gostilnah, nazadnje jo je pa izkupil v neki gostilni na Tyrševi cesti. Gostilničarjev sin ga je premakstil in ga tako lopnil po čeljustih, da mu je zrahljal zobe.

Gramofonske plošče

zamenjavamo:

Za 3 stare in doplačilo Din 30- dobite eno novo po izbiri

elektroton

Naročajte

„Glas naroda“!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglašniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglaših reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja se priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

POPOLNOMA BREZPLAČNO dobite ponatis »Za sloveško življenje« od dr. Ljblja, ki Vas v obliki romana seznanja s sladkorno boleznijo in sifilido. V pol leta izšlo v 16 jezikih. Pišite nam še danes! »Družinski tehnik«, Ljubljana, Tyrševa 29/g.

1000 DIN NAGRADE dam onemu, ki mi pri-skrbi kakršnokoli stalno službo (kot skladiščnik, tovarnik, delavec). Pod šifro »1000«.

USMILJENA SRCA prosi inteligentne brezposel-ni mladeniči za ponošeno obleko, katero sprejema uprava lista.

OPREMLJENO SOBICO oddam takoj ali pozneje mirni gospodični. Naslov v upravi »Glasa naroda«.

Uspeh je imel

kdor se je posluževal »Malih oglasov« v »Glasu naroda« ne glede na to, ako je kaj kupoval ali prodajal, iskal ali oddajal stanovanja in sode, si želel ali ponudjal službe, posredoval ali posojeval denar, ali kakršneoli druge posle obavljal. Zato ne odlašajte, ampak

poskusite tudi Vi

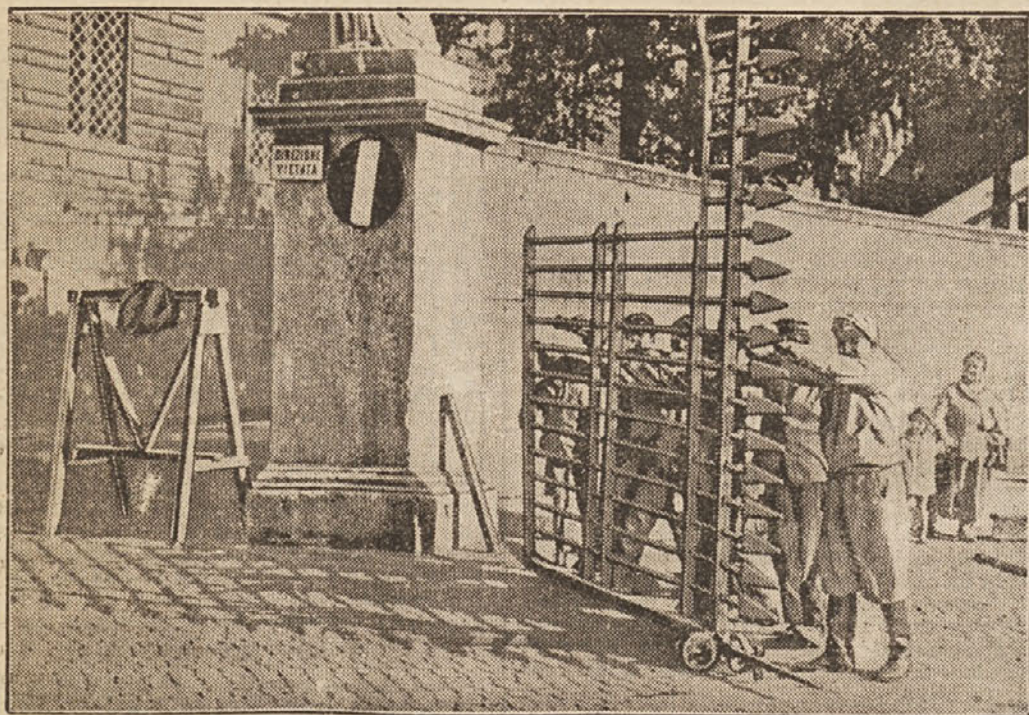
in za mal denar, — Vam ne bo uspeh izostal.

Gospodarske vesti

— Portugalska omejuje proizvodnjo pšenice. Ker so pšenične zaloge v Portugalski precej velike, je vlada izdala naredbo, s katero zabranjuje setev pšenice na vseh poljih, ki so bila letos posejana s pšenico. Poleg tega je prepovedana tudi vsakršna setev jare trde pšenice. Ta omejitev pšenične proizvodnje velja tudi za vse portugalske otoke in kolonije.

— Uvozni kontingenti v Francijo v četrtem tromesečju. Trgovsko industrijska zbornica v Zagrebu sporoča vsem interesentom na svojem področju, da ima na razpolago naslove francoskih uvoznikov, ki so dobili dovoljenje za uvoz jugoslovanskih proizvodov v četrtem tromesečju 1935.

— Nova uredba o kartelih. Iz »Trgovskega lista« posnemamo, da je trgovski minister izdal novo uredbu o kartelih, ki pomeni napredek proti prejšnji uredbi. Po tej novi uredbi se bodo karteli samo registrirali. Kot nadzorni organ pa bo posebno kartelno sodišče, ki ga bodo sestavljali trije člani državnega sveta in 20 gospodarskih strokovnjakov. Dosedanji stalni komisariati po tej uredbi odpadejo. Posebno važna pa je v tej uredbi točka, po kateri bi mogel trgovski minister kartele tudi razpustiti ali ukiniti, če se bo

V Italiji bijejo obupen boj proti državam, ki izvajajo sankcije. Slika kaže, kako razdirajo v nekem mestu v Italiji železno ograjo v javnem parku. Staro železje bodo porabili v oboroževalni industriji

Vas neporočenih zakoncev

Francozje imajo Slavijskega, mi se ponašamo z Našičko, Spanci pa so sedaj tudi odkrili svojevrstno sleparijo, da jim ne bo treba zastajati za naprednim svetom.

O mali ribiški vasi Bouzas doslej niti Spanci niso vedeli dosti več ko nič. Danes pa vsa Španija govori o tem naselju v pokrajini Galiciji. Sicer se tam ni zgodilo nič posebnega. Vaščani so vestno opravljali svoje posle, si z ribolovom služili vsakdanji kruh, so posevevali zapovedane praznike in obhajali družinske slovesnosti kakor se spodobi. Pri vsem tem niso niti slutili, kakšni črni oblaki se zbirajo nad njimi.

Pred kratkim se je mlad ribič s svojo še mlajšo ženo preselil v bližnje mesto, kjer je našel boljši zaslužek kakor doma. Iz mesta je pisal domačemu županu po poročni list. Na županstvu v Bouzasu so iskali listino in je niso mogli najti. Prebrskali so vse prostore, celo klet in podstrešje povrh, a poročnega lista ni bilo. Iskali so in iskali, končno pa so morali priznati, da ni nikjer niti poročnega lista niti nobene uradne knjige, kjer bi bila vpisana ribičeva zakonska zveza.

Kako je to mogoče? No, podjeten občinski

uradnik je pristojbine od novoporočencev skrbno sprejemal in jih deval sproti — svoj žep, listine pa je prav tako vestno vselej sproti — sežgal.

Tako je posloval vzorni uradnik že nekaj let. Vsi, ki so v tem času sprejeli zakonski jarem nase, so sedaj tako rekoč neporočeni zakonci. Nikjer namreč ni mogoče najti nobene uradne listine, na podlagi katere bi lahko dokazali svoj zakonski stan.

Vročekrvne Spance mala afera močno razburja. Vprašanje gre od oblasti do oblasti. Zdaj si že v samem glavnem mestu Madridu strokovnjaki belijo glave z vprašanjem, kako bi bilo mogoče pomagati ribičem v Bouzasu do njihovih pravic.

No, ribiči sami zaradi tega ne bodo sivali. Učenim gospodom, ki so radi sežganih poročnih listov belijo glave, so namreč izjavili, da se smatrajo za zakonce in jih zato nič ne briga niti sleparski uradnik niti modrost nezmisljive oblasti.

To je sicer edino pametno in pravilno stališče, vprašanje pa je, kaj poreče k temu plesnjiva birokratska modrost, ki v Španiji ni nič manjša kakor drugod po svetu.

Kultura

Marjan Kozina: „Maida“

Opereta v treh dejanjih. — H krstni predstavi izvirne slovenske operete v mariborskem gledališču

Domača glasbena igra je bila pri nas že od nekdaj otrok skrbi in nevolje. O operi, tej kosači gospe, ki se voljna udaja samo redkim izvoljencem, kar lepo molčimo. Ali niti tolikanj prezirana, grajana in zasledovana lahkoživka opereta nam noče biti na voljo in zgodovina veselo spevoigre je zgodovina bolj ali manj klavernih poskusov. Naš libreto je že od nekdaj neodpušljivo jeclav, komična fabula nespretno zasnovana in razpletena, da ubija vse glasbene vrednote parta. In ta nas čimbolj začudi pri narodu, ki se je ob svojem prvem poskusu v posvetnem slovstvu, postavil prav z operetnim tekstom, z Devovo »prepevno prežoz«, ki ji teče kot pri slovenski opereti že leto enstopetindeseto. Kje je iskati vzroka, da

to neobgledeno dete ne more in ne more iz po-vojev, in da dandanašnji ni nič bolj na trdnih nogah, kot ob svojem početku, ko je klasično jecljalo o »dekelzah Sejvini, Rožnevitari in Sadjanki«?

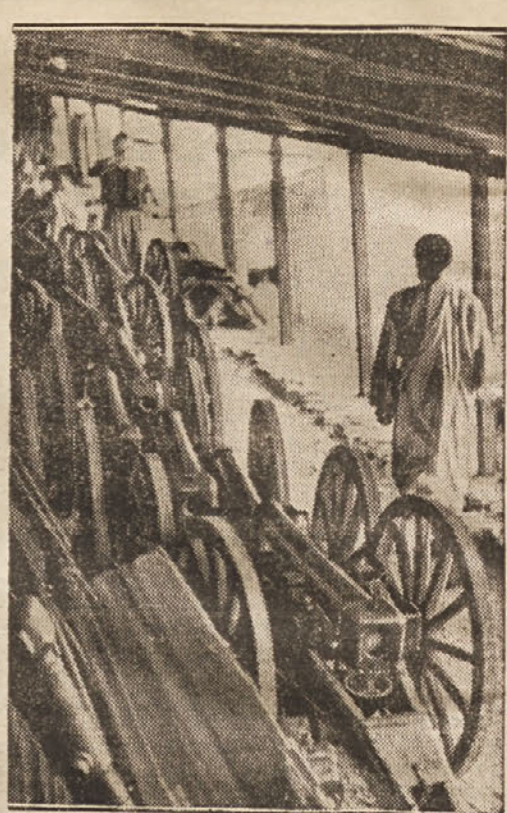
Nemara se našemu gostejšemu krvesu ta lahkoživa Dunajčanka sploh ne podaja, nemara je iskati vzroka v naši družbeni primitivnosti, ko ne zmoremo enega velikega mesta in, kar ni nič manj pomenljivo in značilno, niti enega humorističnega lista. In humor operete je humor posebne sorte, ne posebno duhovit, kar ni jekel, pač pa v obilni meri preprosto norčav. In tudi takega humorja je pri nas prav malo. V opereti se izživlja v travestiji sentimentalno-resnega dejanja, ki se snuje ob lju-

bavni zgodbi z neverjetnimi, a navsezadnje le zmagljivimi ovirami. Tako vozi opereta dvotirno sporedno z ganljivo zaljubljenostjo, gorozansko tragedijo src, se razklada travestija v svoji paviljarski prostosti. To glosiranje dejanja se suče na osi nasprotja sentimentalnosti in ironije, ki je doma zlasti v velikomestni sredini. Vse naše dosedanje operete pa se porajajo, žive in odmirajo v lirsko razneženi sentimentalnosti, ki je tod in marsikod naš edini obraz.

Ako se pomudimo ob pričujoči opereti, smo v marsičem prijetno presenečeni. Sentimentalnosti je primerno odkazano mesto, ki ji v vsaki opereti gre. Tudi popevke teko glaje, kot smo vajeni, skoroda dosega norčavost kupletov, da imajo nekoliko več odrezanosti, dramatične ostrine in šemečnega humorja. Za humor je zvrhoma preskrbel gospod režiser in se zato omejuje na situacijo; v besedi ga pogrešamo. S tekstom je sploh križ v tej opereti. V poplavi režijskih, sceničnih in plesnih domislekov brezupno tone fabula. Gledavcu je treba naravnost detektivske prežavosti, da si iz posameznih drobcev sestavi ganljivo zgodbo o velikodušni odpovedi starejšega moža, ki žrtvuje svojo srečo sreči mladih zaljublencev. In je podoba, da rešuje ob revijalni zamisli režije, ki se mestoma slabo podaja sentimentalni fabuli operete, hkrati pet avtorjev skromno operetno zgodbo: komponist, režiser, inscenator, kupletnik in plesni mojster. Prevelika vnema teh činiteljev je opereto preobtežila, kar se vidi najbolje pri epizodi s kmetiškim teatrom, ki je v fabuli samo tehnični prijem, da se zaljubljenca dobita, o vprizoritvi pa centralno dejanje, ki se je režiserju radi svoje scenske učinkovitosti razbohotila v neskladno razsežnost. Nemara je prav v tej nabrekli epizodi iskati prvotni zasutek vse operete s parodijskim glasbenim značajem; ako je tako, je ostalo dejanje slabo in nesorazmerno povezano.

Nadvse razveseljiv je glasbeni part, na katerem je g. Kozini brez pridržkov čestitati. Muzika doni polno, tehnično dovršeno, kakršne nismo slišali še pri nobeni domači opereti. Pesmi, ki jih poje Majda so lepotija zase.

Naslovno vlogo je pela gđa. Udovičeva z izredno svežino in popolnostjo. Tudi njen partner g. Sanein je bil pevsko in tudi igravsko v najboljši formi. Gdca. Starčeva se je razodela kot dobra komična igravka. Prizor v loži je nekoliko pretiravala, kar pa ni toliko njena kot režijska hiba: glosiranje glasbenih parodij je isto kot časopisni dovtip s tiskanim pojasnilom in navodilom za smeh. Vsa subretno igrava in razposajena je bila gđa. Barbičeva

Abesinski cesar je baje zelo ponosen, ker so njegovi vojaki uplenili Italijanom nekaj modernih lahkih topov pri Adui. Kakor kaže slika, jih je razstavil na dvorišču svoje palače v Addis-Abebi

kot pastirica Špelca. Prijetno norčav je bil g. Harastović kot športnik Zaneek. Motila je samo njegova neokusna lasulja. G. Harastović gre tudi hvala za uspešno izvajanje plesnih točk. Janka Rešetarja je s primerno umirjenostjo igral g. Edo Grom. Uspele operetne sarže so bile: ga. Mileva Zakrjaskova kot stara ženica, g. P. Kovič kot župan in g. Milan Košič kot šepav možič. Prezaposlenega g. direktorja je s prijetno karakterizacijo igral g. Danilo Gorinšek. Z veliko vnemo sta se predstavila našemu občinstvu g. Ferdo Delak kot režiser in g. Ljubivoj Ravnika kot inscenator. Naše občinstvo je nemara prvič občudovalo iznajdljivost revijske režije in okusne in prijetne slike moderne scene. Gledališče je bilo razprodano, občinstvo navdušeno. -Jj.

Petrolejske sankcije proti Italiji so zvečale napetost v Sredozemskem morju. V tej zvezi je važna dobava petroleja in olja iz Iraka v pristanišče Haifa. Slika kaže v ozadju poslopje Iraške petrolejske družbe, katere lastniki so Angleži, v Haifi. V ospredju vidimo cevi, po katerih teče petrolej več kilometrov daleč iz pušave v pristanišče.

48

Živo je pripovedovala, kako se je misel o pomembnem, geniju, nem bratu zakoreninila vanjo. Tako jo je obvladala, da se je ni mogla iznebiti niti za trenutek. Celó v sanjah je trpela z njo. Blodila je po neznanih pokrajinah, zdaj po prostranih stepah, zdaj po divjih gorah, včasih zopet po neznanih mestih, vedno pa v spremstvu brata, ki ji je govoril o svojih početjih.

Končno se je oglasilo v njej kakor drzen ukaz, naj gre in ga poišče. Natalija je oklevala in se je skrajš upirala temu klicu. Redniku radi Tatjaninega naročila ni smela povedati, kaj se godi z njo, zahrbtno mu pa tudi ni marala pobegniti. Nazadnje ji je naključje prišlo na pomoč. Belfleurs je moral poslovno odpotovati v Italijo in ji je naročil, da se pred mesecem dni ne bo mogel vrniti. Kakor hitro pa se je odpeljal, ji je šinila v glavo misel, da bi bil tudi zanjo sedaj čas najbolj primeren.

Morda bi vzlic temu ostala, da se ni zgodilo tedaj nekaj nepojmljivega. Tega se Natalija sicer ne more razložno domisliti, zdi se ji pa, da vidi kakor skozi meglo žensko, ki je prišla k njej in jo povabila na pot. To povabilo je bilo zanjo ukaz.

— In ne veste, kdo je bila ta dama? Gospodična Belfleursova je skomignila z rameni. — Ali bi jo spoznali, ako bi jo videli? Tudi na to vprašanje ni vedela jasnega odgovora. Dr. Linson je malo pomislil in je nato oklevaje vprašal:

Ali je bila vaša miselna predstava o bratu taka, da bi lahko po slikah povedali, če ji katera nalikuje? — Ako bi imela količkaj slikarskega daru, bi vam zdajle lahko naslikala bratov portret! je vzkliknila Natalija.

Ne, ni bilo mogoče verjeti očem. Gospodična Belfleursova je prožila roke kakor v objem in zamaknjeno zastokala:

— O, o, o...

Dr. Linson je začutil nekaj zagoneten pretresljaj v sebi. Bilo mu je kakor človeku, ki pride v stik z nepremočnim električnim tokom. Nekaj tresljajev, potem kakor trenutna omotica, a slednjič popolnoma pomanjkanje tiste zmožnosti v človeku, ki ji pravimo volja. Imel se je še toliko v oblasti, da se je trenutno zavedel te spremembe, potem pa je postal za nekaj časa čisto slepo orodje neznanih sil: Pred njim je stalo bitje, ki ga dotlej še ni videl, čeprav je dosti slišal o njem: Demon!

Gospodična Belfleursova je bila kakor osramočen otrok. Kretnje so postale lutkarske, lice je pobledele, oči pa je povešala kakor bi se česa bala.

— Imenitno! se je zasmejela demonska tujka! — Tu govorita že celo večnost in ne vesta še nič.

— Da, je zastokala Natalija, človek res ne ve nič,

ko se podobe tako medlo in v bolečinah trgajo iz duše.

— Neumnost! Čemu ste ljudje neki tako nerodni, da vedno iščete nekih podob in bolečin. Podob ni. Vse je samo resnica.

— Da, resnica! je kakor odmev ponovil dr. Linson in je zaman skušal razmisliti, kaj je prav za prav bleknil.

— Tudi bolečine ni! je ponovil Demon. — Bolečina je samo slabost rojenih, uboštvo tistih, ki so priklenjeni na prostor in čas. V nas, ki nas ne teži kri našega rojstva, za to breme ni prostora. Mi poznamo samo harmonijo in upor.

— Veličastno, je zastokal Dr. Linson.

— Jaz nisem za upor, je dahnila Natalija Belfleursova.

— Ti si igravka, ki se boji gledati okrog sebe. Toliko si vzdihovala za bratom, ko pa sem te dvignila na pot, si se splašila.

— Saj se ne bojim.

— Seveda se bojiš. Kamor te prilepim, obsediš kakor negibna gmota. Zmeraj moram biti poleg tebe.

Dr. Linson je zamižal. Zazdelo se mu je, da je vse okrog njega samo bolesten privid, ko pa je zopet pogledal, je stala demonska tujka poleg Belfleursove in jo božala po laseh. Potem je videl vse kakor v bliskavici. Včasih je bila pred njim samo Natalija, včasih Demon, včasih obe, vmes pa sta za trenutek izginila ženska lika in predmeti v sobi. Tedaj se je zdravniku dozdevalo, da tava čisto sam nekje po neskončnem vseмирskem prostoru.